

שיחות חיזוק

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת
וישב

שיחות חיזוק

פרשת
וישב

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

יא	המכתב המזוהר.....	ג	ערב חנכה יום הנצחון וההכנה.....
יא	להודות על עצם המצב.....	ג	עקר התורה התחילה מחנכה.....
יא	זמן תפלת ערבית בחנכה.....	ג	לנצל את קדשת הזמן.....
יב	לעשות חפץ לקדשה.....	ג	מעלת ההכנה לימי החנכה.....
יב	למוד התורה - חלק מההודאה.....	ד	זהב לביה - קפצה הארץ.....
יב	התעוררות לשהרית של חנכה.....	ד	להסתכל בהנהגת הצדיקים.....
יב	ועש 'פנ' אהרן.....	ד	חנכה - לשוב מהמקומות הנמוכים.....
יג	שמירה מפעם וקפדנות.....	ה	לקדש את הפה בחנכה להודאה.....
יג	ואתחנן אל ה' בעת ההיא.....	ה	חנכה משפיעה לכל השנה.....
יג	לבקש בפרטיות על תורה.....	ה	אזהרות להוסיף בתורה בחנכה.....
יד	ההשפעות באות על ידי תפלה.....	ו	בחנכה מתגלה אור הגנוז.....
יד	לבקש ממש מפנימיות נפשו.....	ז	עקר החזק - בהתחלה.....
יד	כעני המתחנן על חינו.....	ז	הכנת תפלת מנחה.....
יד	נר חנכה כגלה לזכרון.....	ז	המשך להדלקת המנורה בבית המקדש.....
יד	להגביר את הרצון והשאיפה.....	ח	תפלות של בית המקדש.....
טז	תפלה ממשכת נסים.....	ח	נוראות נפלאות סגלת נר מצוה.....
טז	לפרט בתפלה.....	ט	סדר ההדלקה בשמחה עצומה.....
טז	השכינה יורדת למטה מעשרה.....	ט	שמירה מפני החיצונים.....
טז	להוציא ממסגר אסיר.....	י	התעוררות לכונת ערבית של חנכה.....
טז	מעלת ראית והסתכלות בגזות.....	י	השבח שיש בבקשות שבהלל.....
טז	לכלות הדברים השפלים.....	י	ההודאה בפרטיות דוקא.....
		יא	להתבונן בכל הצלה בפרט.....

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שיחות חיזוק

הַכְּנָה לַיָּמִי הַחֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים

שיחת חזוק לשבת פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

מוֹפֶת הַדּוֹר, הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן, מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבִּי עֹבַדְיָה יוֹסֵף שְׁלִיט"א, מְבִיא בְּהַקְדַּמַּת סִפְרוֹ 'חֲזוֹן עֹבַדְיָה': שְׁעֲלִינוּ לַהֲדוּת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַחֲג הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. וְכָל קָיוֹם תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה הוּא מְחַנְכֶּה, כִּי הַנְּצַחֵן הָיָה מֵאֲתֵימ שָׁנָה לִפְנֵי הַחֲרָבָן, וְכָל הַתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה שְׂבִינְדִינוּ, הִיא מֵהַלֵּל הַזֶּקֶן שֶׁהָיָה מֵאָה שָׁנָה אַחַר הַחֲרָבָן, וּמֵהַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים לְדוֹרוֹ שֶׁל הַלֵּל לֹא נִזְכַּר בְּש"ס, נִמְצָא שְׂאֵם חֲלִילָה לֹא הָיָה מֵתַרְחֵשׁ גַּם חֲנֻכָּה, לֹא הָיָה לָנוּ שׁוֹם דְּבָר מֵהַתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה שְׂבִינְדִינוּ, עַל כֵּן הוּא גַּם גְּדוֹל לְקָיוֹם הַתּוֹרָה.

כְּתוּב (מִשְׁלֵי ו, כג): "כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר", בְּעַת הַדְּלָקַת גְּרוֹת שֶׁל מִצְוָה, מֵאִיר אֹר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִכֵּן חֲנֻכָּה מְסַגֵּל בִּיּוֹתֵר לְעֶסֶק הַתּוֹרָה, וְהַעֲקָר הוּא תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, וְזֶה הָעֵנִין שְׂמִצְאוֹ פֶּה שֶׁל שְׂמֹן, הָרוֹמֵז לְחֻכְמָה.

לְנַצֵּל אֶת קִדְשַׁת הַזְּמַן

יֵשׁ לְהַשְׁתַּדֵּל לְנַצֵּל אֶת כָּל שְׁעוֹת יָמֵי הַחֲנֻכָּה, לְחִיּוֹת אוֹתָם, לְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם, לְדַבֵּר מֵהֶם, כְּכֹל הַנִּתְּנָן.

וּיְכַבֵּר הַזְּכָרָנוּ, שְׂכַשְׂמַגִּיעַ זְמַן קְדוּשׁ הַמִּתְפָּרֵשׁ עַל זְמַן אַרְבַּע יְחֻסִּית, צְרִיף לְהַזְהִיר מִלְטָעוֹת וְלוֹמַר: "יֵשׁ עֲדִין זְמַן רַב", אֲלֵא יֵשׁ לְהַרְגִישׁ כְּמוֹ שְׂכָל יוֹם מִיָּמֵי הַחֲנוּכָּה הוּא חַג בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, וְאַסוּר לְאַבֵּד שׁוֹם רְגַע מִמֶּנּוּ וַיֵּשׁ לְנַצֵּלוֹ כְּרְאוּי.

מַעֲלַת הַכְּנָה לַיָּמִי הַחֲנֻכָּה

בְּסִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ 'בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר' מוּבָא, שֶׁהָאֲרַת הַיָּמִים הַנּוֹרְאִים מִמְּשִׁיכָה בְּחֲנֻכָּה, וַיֵּשׁ כְּמִין

בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא, נִשְׁתַּדֵּל לְהַתְּבוּנָן בְּעֵנִינֵי הַחֲנֻכָּה לְחַג הַחֲנֻכָּה, כְּפִי שְׁעוֹרְרוּ בְּנֵה צְדִיקִים רַבִּים זִי"ע, (כְּמוֹ שְׂפָתַי בְּשִׁיחוֹת הַתְּחִנּוֹת, וּבִשְׂאָר סִפְרִים קְדוּשִׁים).

וּלְפִי הַכְּנָתָנוּ וְחַפּוּשָׁנוּ דְרַכִּים נִפְלְאִים אֵיף לְזִכּוֹת לְכָל הַהָאֲרוֹת שְׂיֵשׁ בְּחַג הַקְּדוּשׁ הַזֶּה - כֵּן נִזְכָּה לְהֵן.

עֶרֶב חֲנֻכָּה יוֹם הַנְּצַחֵן וְהַחֲנָה

עֶרֶב חֲנֻכָּה, הוּא יוֹם מְאֹד מְסַגֵּל לְהַכְּנָה. וְכַתּוּב בְּסִפְרוֹ 'בֶּן אִישׁ חִי' (שָׁנָה רֵאשׁוֹנָה, הַלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן כג): 'בְּיוֹם כ"ד כְּסֵלוֹ, יִלְמְדוּ בְּסִפְרוֹ חֲנִי סִימָן ב', בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וְכוּ', עַד סוּף הַסִּפְרוֹ. וְהוּא יוֹם הַשְּׂבָעִים וְאַרְבַּעַת מִיּוֹם הַכְּפּוּרִים. וְרָמְזוֹ עַל הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא כג, לב): "מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שְׁבַתְכֶם", שְׂיֵשׁ הַמְשֵׁף מֵעֶרֶב יוֹם הַכְּפּוּרִים וְעַד עֶרֶב חֲנֻכָּה.

כְּמָה צְדִיקִים כְּתוּבוֹ, שְׂנַצְחוֹן הַמְּלַחְמָה שְׂנַפְּלוּ רַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, הָיָה בְּיוֹם כ"ד בְּכֵסֵלוֹ, נִמְצָא שְׂנַתְּגֵלָה בְּיוֹם זֶה כַּח עֲצוּם שֶׁל מְעַטִּים כְּנִגְדַּת רַבִּים, הַנִּמְשָׁף לְדוֹרוֹת.

וַיְדוּעַ שְׂכָל דְּבָר שֶׁהוּא בְּכִלְלוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיף גַּם בְּפָרֵט שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. כְּגוֹן רַבִּים בְּיַד מְעַטִּים מְרַמֵּז, שְׂאֵף אִם אָדָם מִחֲשִׁיב אֶת כַּחוֹתָיו כְּמְעַטִּים לְעַמַּת הַכַּחוֹת הַרַבִּים שֶׁל הַטְּמָאָה הַמִּתְּגַבְּרִים עָלָיו, בְּיוֹם זֶה מְסַגֵּל לְנַצֵּחַ הַכָּל.

עֶקֶר הַתּוֹרָה הַתְּחִילָה מְחַנְכֶּה

כָּל עֵנִין חֲנֻכָּה מְבַאֵר בְּתַלְמוּד, תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, וְאֵין לוֹ מְקוֹר מְפָרֵשׁ בְּמִקְרָא, לְהוֹרוֹת, כִּי עֶקֶר עֵנִין חֲנֻכָּה הוּא הַתְּגַלּוֹת תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

וַיִּתְּכֵן שַׁיְעֵבֵר עַל הָאָדָם חַג הַחֲנֻכָּה, וּמִן הַשָּׁמַיִם לֹא יַעֲבֹוהוּ! כִּי כֹךְ הִרְךְ הַהֲנַהֲגָה הָעֲלִיּוֹנָה, אִם אֵין הָאָדָם נוֹתֵן אֶל לְבוֹ לְהִתְעַכֵּב בְּדַבָּר שֶׁבְקֻדְשָׁהּ - אֵין מְעַכְּבִים אוֹתוֹ!

וְאִמָּנִם שִׁפְעַת הָאֵרֶת טְהֵרַת חֲנֻכָּה פּוֹעֵל וּמְקַדֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וּבְכָל מִצְבֵּי, אֲכָל אֵינוֹ דוֹמָה מִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת 'יְהִיב לְבִיָּה' שְׁנוֹתֵן אֶת לְבוֹ לְחֻשָּׁב עַל קִדְשַׁת הַזְּמַן לְמִי שֶׁאֵינוֹ חוֹשֵׁב כָּלֵל וְאֵינוֹ מִתְבּוֹנֵן בְּקֻדְשַׁת הַחֵג, שֶׁהַחֵג יְכוּל לְחַלֵּף וְהוּא לֹא מְרַגֵּשׁ כָּלֵל.

לְהִסְתַּכֵּל בְּהֲנַהֲגַת הַצְּדִיקִים

הַהֲתַעַכְּבוֹת הַזֹּאת הִיא בְּבַחֲיִנַת 'אֶפְשֵׁר שֶׁעֲבַרְתִּי בְּמָקוֹם שֶׁהִתְפַּלְלוּ אֲבוֹתַי"? הֵינּוּ לְקַיִם "צֵאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֵּאֵן" (ש"ש א, ח) - לְהִתְבּוֹנֵן בְּהֲנַהֲגַת צְדִיקֵי הַדּוֹרוֹת שֶׁעֲבָרוּ, שֶׁבַעַת הַגִּיעַ חַג הַחֲנֻכָּה - הֵיוּ בּוֹעֲרִים כָּלפִּידִים. וְכִמוֹ שִׁדּוּעַ הַסְּפּוֹר עַל הָרֵב הַקְּדוֹשׁ הָרַבִּי ר' בּוֹנִים מִפְּשִׁיֶּסְחָא זי"ע, כְּשִׁיֶּצֵּא מִטְּבִילַת מְקוֹנָה לְכַבּוֹד הַדְּלֵקַת גֵּר חֲנֻכָּה, מְרַב הַתְּלַבּוֹתוֹ, שֶׁבֵּר אֶת הַזְּכוּכִית שֶׁהִיָּתָה בָּהּ הַמְּנוּחָה וְנִפְצַע בִּידֵיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וְלֹא הִשְׁגִּיחַ בָּזֶה כָּלֵל, כִּי בְּעֶרְה בּוֹ קִדְשַׁת חֲנֻכָּה.

חֲנֻכָּה - לְשׁוּב מִהַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים

בְּמִצְוֹת חֲנֻכָּה מְצִינוֹ בַּחֲיִנַת מְהִדְרִין, גֵּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְהַמְהִדְרִין מִן הַמְהִדְרִין וְכוּ' (שְׁבַת כ"א ע"ב), כִּי הַדּוֹר הוּא בְּבַחֲיִנַת 'הַדְּרִי בִי', אֲנִי חוֹזֵר בִּי, לְהוֹרוֹת שֶׁחֲנֻכָּה הוּא זְמַן שֶׁמְסַגֵּל יוֹתֵר לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה.

עַקֵּר סִגְלַת יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים הִיא לְחַזֵּק אֶת הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁל עַקְבֵּתָא דְמִשִּׁחָא, בְּבַחֲיִנַת "עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשִּׁחִי" (תְּהִלִּים קל"ב, יז), כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'מְאוֹר עֵינַיִם', וְעוֹד.

חֲנֻכָּה הוּא הַחֵג הַחֹתֵם כָּל הַחֲגִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "גֵּר לְרַגְלֵי דְבְּרִיךְ וְאוֹר לְנִתְיָבְתִי", הֵינּוּ שֶׁהֵגֵר הַקְּדוֹשׁ שֶׁל חֲנֻכָּה מְאִיר לְבַחֲיִנַת רַגְלִים, הַמְרַמְזֵת לְמָקוֹם הַנְּמוּךְ בְּיוֹתֵר, כִּי

יְד פְּשׁוּטָה בְּשָׁמַיִם לְקַבֵּל שְׁבִים עַד 'זֹאת חֲנֻכָּה', שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁמַיִנִי שֶׁל חֲנֻכָּה.

מוֹכָא בְּגִמְרָא (בְּבִבְא בְּתָרָא נ"ג ע"א) שֶׁהַנּוֹתֵן בְּעֵינֵי יָפָה הוּא נוֹתֵן. וְכִשְׁנוֹתֵן בֵּית - נוֹתֵן גַּם אֶת הַדְּרֵךְ, וְגַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹהֵג עִמָּנוּ כֹּךְ, וְכִשְׁנוֹתֵן לְנוֹ אֶת חֲנֻכָּה אֲנוּ מְקַבְּלִים מִמָּנוּ אֶת הַדְּרֵךְ וְהַהֲנַהֲגָה לְזַכּוֹת לְקֻדְשָׁתוֹ.

הֵיוּ צְדִיקִים שֶׁכָּבֵר מִתְחַלֵּת הַשָּׁנָה הֵיוּ מְכִינִים אֶת עַצְמָם לְחֲנֻכָּה, וְהֵיוּ שֶׁבְּמוֹצָאֵי שְׁמִחַת תּוֹרָה הֵיוּ לוֹמְדִים הַלְכוֹת חֲנֻכָּה, וַיֵּשׂ אֶת הַהֲנַהֲגָה שֶׁל הַחֲדָשׁ לְפָנֵי הַחֵג וְהַהֲנַהֲגָה שֶׁל שְׁתֵּי הַשְּׁבֻתוֹת לְפָנֵי, וְשִׁבְתָּ לְפָנֵי... וּבְיוֹתֵר עָרַב חַג הַחֲנֻכָּה, 'יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה חֲשׁוּב שָׁנָה', מְסַגֵּל מְאֹד לְהַחֲנָה.

יְהִיב לְבִיָּה - קַפְצָה הָאֶרֶץ

הַזְּכָרְנוּ [רְאֵה לְעֵיל פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא] אוֹדוֹת יַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּאוֹתוֹ לִילָה קְדוֹשָׁה, וְכִמוֹכָא (חֲלִין צ"א ע"ב): כִּי מְטָא לְחֶרֶן, אָמַר, אֶפְשֵׁר עֲבַרְתִּי עַל מָקוֹם שֶׁהִתְפַּלְלוּ אֲבוֹתַי וְאֲנִי לֹא הִתְפַּלְלֵתִי? כִּי יְהִיב דַּעְתִּיהָ לְמִיָּהֲדֵר, קַפְצָה לִיהָ אֶרְעָא, מִיָּד "וַיִּפְצַע בְּמָקוֹם". אֵיחֵו לֹא יְהִיב לְבִיָּה לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֶׁהִתְפַּלְלוּ אֲבוֹתָיו וּמִן הַשָּׁמַיִם יַעֲבֹוהוּ?

[כְּשֶׁהִגִּיעַ לְחֶרֶן אָמַר, אֶפְשֵׁר עֲבַרְתִּי עַל מָקוֹם שֶׁהִתְפַּלְלוּ אֲבוֹתַי וְאֲנִי לֹא הִתְפַּלְלֵתִי? כְּאֶשֶׁר נָתַן דַּעְתּוֹ לְחֹזֵר, קַפְצָה לוֹ הָאֶרֶץ, מִיָּד "וַיִּפְצַע בְּמָקוֹם", הוּא לֹא נָתַן לְבוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֶׁהִתְפַּלְלוּ אֲבוֹתָיו וּמִן הַשָּׁמַיִם יַעֲבֹוהוּ?] [עֵין בְּרִש"י כח, יז].

לְלַמְּדֵנוּ שֶׁכְּאֶשֶׁר אָדָם יְהִיב לְבִיָּה, נוֹתֵן לְבוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זוֹכֵה לְבַחֲיִנַת 'קַפְצָה לוֹ הָאֶרֶץ', כְּלוֹמַר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר לוֹ אֶת הַדְּרֵךְ, כִּי בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ (סוֹטָה ח' ע"א), כְּמָה שֶׁאָדָם מְנַקֵּר אֶת הַחֵג, מִן הַשָּׁמַיִם מְזַכֵּים אוֹתוֹ בְּמִתְנַחֵת מִיָּחָדוֹת.

פְּרֻשֵׁת וַיֵּשֶׁב

הוּו'. אלו שְׂרֹאִים בְּאֶסְפָּקְלֵינָא הַמְאִירָה וְעֵילֵי בְּלֵא בַר, בְּלֵי מְחַצָּה. וְכָל זֶה הוּא גַם בְּפְרֻטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אִם יִחַפֵּשׂ אֶת ל"ו הַכַּחוֹת הַטּוֹבִים שָׁבוּ, יִמְצָא אוֹתָם. פִּי יֵשׁ קִדְשָׁה נִפְלְאָה בְּנֵרוֹת הַחֲנֻכָּה.

לְקַדֵּשׁ אֶת הַפֶּה כַּחֲנֻכָּה לַהוֹדָאָה

הַגְּמָרָא (שְׁבֻת כ"א ע"ב) אוֹמְרֵת 'לְפִיכֶךָ קִבְעוּם בְּהֵלֵל וְהוֹדָאָה' - עֲנִינוּ שֶׁל חֲנֻכָּה הוּא הוֹדָאָה, וְלִכְּנֵן צְרִיף לְהִכִּין אֶת הַפֶּה שְׂיִהְיֶה טְהוֹר, וְזֶה שְׂצִרִיף לְהִדְלִיק בְּפֶתַח הַבַּיִת, מְרַמֵּז עַל הַפֶּה, שֶׁהוּא פֶתַח בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, וְעֵלְיוֹ לְהִדְלִיקוֹ וְלְהַאִירוֹ בְּקִדְשָׁה, פִּי תַחֲלֵת הַקִּדְשָׁה הִיא הַפֶּה, שֶׁהוּא כְּלֵי שְׂרֵת, כְּלִשׁוֹן הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ (פְּרֻשֵׁת פְּנִיחָה).

גַּם פַּח הַשֶּׁמֶן רוֹמֵז אֶל הַפֶּה שֶׁהוּא כְּלֵי שְׂרֵת שָׁבוּ הַדְּלִיקוֹ, וְזֶה צְרִיף לְהִיּוֹת בְּאֶפְסוֹן שֶׁל הַחֲנֻכָּה בְּקִדְשָׁה.

וְכַתֵּב הַגְּמָרָא ז"ע בְּאַגְרָתוֹ, בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ, שֶׁכָּל רִגְעַ וְרִגְעַ שֶׁהָאָדָם חוֹסֵם פִּיּוֹ, זוֹכֵה בְּשִׁבְלֵי לְאוֹר הַגְּנוּז שְׂאִין שׁוֹם מְלֶאכֶּה וּבְרִיָּה כּוֹלִים לְשַׁעַר.

חֲנֻכָּה מְשַׁפֵּיעָה לְכָל הַשָּׁנָה

עֲלִינוּ לְהַשְׁתַּדֵּל לְנַצֵּל אֶת כָּל קַצ"ב הַשְּׁעוֹת שֶׁבְּשִׁמּוֹנֵת הַיָּמִים הַלָּלוּ, וְלְהִיּוֹת שְׂקוּעַ בָּהֶם. כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (קִהְלֵת ז, יד): "בְּיּוֹם טוֹבָה הִנֵּה בְּטוֹב", שֶׁבְּשַׁעַת הַטּוֹבָה צְרִיף לְהִיּוֹת שְׂקוּעַ בָּהֶם, וְהַפְּסוּק מְסַיֵּם: "וּבְיּוֹם רַעָה רָאָה", הִינוּ שֶׁבְּחֻלּוֹף הַיּוֹם הַטּוֹב, נִכְכַּח עַד כְּמָה הָיוּ נַחוּצִים לָנוּ יְמֵי הַחֲנֻכָּה, שֶׁהֵם כְּעֵין תַּחֲנִּנַת דִּלְקָה וְרוֹחֲנִיּוֹת, לְהַמְשִׁיךְ הַדֶּרֶךְ.

אַזְהָרוֹת לְהוֹסִיף בְּתוֹרָה בְּחֲנֻכָּה

כְּתַב הַשְּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ בְּסוּף עֲנִינֵי תַפְלָה וְקִרְיַאת הַתּוֹרָה: 'תּוֹכַחַת מוֹסֵר לְחֲנֻכָּה, יִחַשְׁבֵּה שְׁעָקְרוּ נִתְקַן לְהֵלֵל וְלְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, עַל כִּי הַיּוֹנִים חֲשָׁבוּ לְכַטֵּל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אִם

בְּחֲנֻכָּה, אֲפָשֶׁר לְעֵלוֹת אֶפְלוּ מִהַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוֹכִים בְּיֹתֵר.

מוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'מְאוֹר עֵינַיִם': אָמְרוּ חַז"ל (שְׁבֻת כ"א ע"ב): 'פְּתִילוֹת וְשִׁמְנִים שְׂאִין מְדִלִיקִין בְּהֵן בְּשֻׁבַת מְדִלִיקִין בְּהֵן בְּחֲנֻכָּה'. כִּי הִנֵּה מִתְנַה טוֹבָה שְׁבָבִית גְּנוּזִי, הַשֵּׁם נִתֵּן לָנוּ אֶת הַשְּׁבֻת, לְקַרֵּב הָאָדָם אֶל בּוֹרְאוֹ. כִּי שׁוֹמֵר שְׁבֻת כִּהְלַכְתּוֹ אֶפְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אָנוּשׁ מוֹחְלִין לוֹ, כְּדַכְתִּיב שׁוֹמֵר שְׁבֻת מִחֲלָלוֹ אֶל תִּקְרִי מִחֲלָלוֹ אֶלָּא מִחֻלּוֹ לוֹ, רַק שְׂקֻשָׁה עַל הָאָדָם לְכַנֵּס בְּתוֹף קִדְשָׁת שְׁבֻת כִּי רַם וְנִשְׂא הוּא הַשְּׁבֻת, כִּי הוּא שְׂמָא דְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְאִיף יְכוֹל לְקַרֵּב אֶל מְקוֹם גְּבוּהָ וְרַם כְּזֶה? אִף בְּחֲנֻכָּה כְּכִיכּוֹל הַשֵּׁם מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְמַטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים אֶל אָדָם, לְקַרְבוֹ לְעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶהוּ פְּתִילוֹת וְכוּ' שְׂאִין מְדִלִיקִין בְּשֻׁבַת וְכוּ'. כִּי כְּמוֹ בְּנֵי נוֹתָנִין לְתוֹכּוֹ פְּתִילָה וּמְמֵלֵאִין אוֹתוֹ בְּשֶׁמֶן וּמְדִלִיקוֹ, כְּמוֹ כֵּן הָאָדָם הוּא פְּתִילָה, וְשֶׁמֶן הוּא הַחֲכָמָה, שֶׁהַשֵּׁם מְמֵלֵא בוֹ וּמְדִלִיקוֹ, לְהִיּוֹת מְאִיר בְּמַעֲשָׂיו וּבְעֲבוּדָתוֹ אֶת הַשֵּׁם.

וְהִנֵּה הַפְּתִילוֹת הֵם בְּנֵי אָדָם שְׂאִין נִדְלָקִין בְּשֻׁבַת, שֶׁהָאוֹר אֵינָה נִאֲחָזֵת בוֹ מִחֲמַת שֶׁהַפְּתִילִים אֵינָם טוֹבִים, וְהָאוֹר מְסַכְסַכֵּת בָּהֶם, וְאִי אֲפָשֶׁר לְעֵלוֹת, וְשִׂיאֲחִזוּ בָּהֶם הָאוֹר מְדִלִיקִין בְּפְתִילוֹת אֲשֶׁר לֹא טוֹבִים בְּחֲנֻכָּה. כִּי הַשֵּׁם כְּכִיכּוֹל בְּעֲצָמוֹ מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל הָאָדָם וּמֵאַחֲזִיז בוֹ אֶת הָאוֹר לְהִדְלִיקוֹ וּלְשׁוּב וּלְחֻזֵר אֶל הַשֵּׁם וּלְעֲבֹדוֹ בְּהַתְּלַחְבוֹת וּבְשִׁכְלֵי גְדוּלָה. וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל שָׁנָה כְּבוֹא הַזְּמַן שֶׁל מִצְוֹת נֵר חֲנֻכָּה; עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

בְּחֲנֻכָּה אָנוּ מְדִלִיקִים ל"ו נֵרוֹת. וְהֵם מְרַמְזִים עַל ל"ו כַּחוֹת קְדוֹשִׁים שִׁישׁ בְּנוֹ שְׂאֵנוּ עוֹסְקִים לְהַאִירָם, וְכִמוֹבָא בְּגְמָרָא (סְפָה מ"א ע"ב): 'אָמַר אַבְיִי לֹא פָחוֹת עֲלָמָא מִתְּלִתִין וְשִׁתָּא צְדִיקֵי דְמִקְבְּלֵי אִפִּי שְׂכִינָה בְּכָל יוֹם, שְׂנַאֲמַר אֲשֶׁרֵי כָּל חוֹכֵי לוֹ, ל"ו בְּגִימְטְרִיא תְּלִתִין וְשִׁתָּא

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

לֵב דָּוִד: 'וּמִזֶּה יִשְׁכִּיל אָנוּשׁ בִּימֵי הַחֲנֻכָּה אֲשֶׁר קִבְּלָנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת, אֲשֶׁר הִגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ וְהִצִּילָנוּ מִכַּף צָר אֲנִטְיוֹכּוֹס הַרְשָׁע וְשָׂרוּ בְּגָרִים וְנִיקָנוֹר הַרְשָׁעִים, וְעַדֵּת מְרָעִים. וְהִיָּה נִס מִפְּרָסָם כַּאֲשֶׁר תִּקְנֵנוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ בְּנִסָּח וְעַל הַנְּסִים: מִסְרַת גְּבוּרִים וְכוּ', לִכֵּן מְחַיְבִים אָנוּ לְהוֹדוֹת לְאַלְקֵינוּ הַמְרַחֵם, וְלֹא לְהוֹצִיא אֶת הַיָּמִים הָאֵלֶּה בְּשַׁחֲוֹק וּבִקְלֹת רֹאשׁ וּמִשְׁתָּאוֹת שֶׁל רִשׁוֹת וּשְׂאָר דְּבָרִים, לְהַפְסִיד מָמוֹן וְלִפְרֹק עַל הַתּוֹרָה וְהַמְצֹוֹת. וְאֵף לֹא זָכַר אִם יֵשׁ תּוֹרָה בְּעוֹלָם, אוֹי לְהֵם כִּי גָמְלוּ לְנַפְשָׁם רָעָה, גָּמוֹל הִזָּה תַּחַת אֲשֶׁר הִצִּילָנוּ ה' וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ הַנְּסִים וְהַפְּרָקָן, אִם הִרְאִישׁוּנִים הָיוּ עוֹשִׂים סְעֻדוֹת, הָיוּ מְעַטְרִים אוֹתוֹ בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, כִּי כָּל שְׁלֹחֲנוֹת מְלָאוּ יְרֵאת ה' וְשִׁמְחַת הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת, וּבְפִיָּהֶם יִרְצוּ זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוּ.

וְאִם בְּשְׂאָר יָמִים מְאִרֵי דְעוֹבְדֵינ מִשְׁתַּדְּלִים בְּדַבַּר הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר אִם כֹּה יַעֲשׂוּ בִימֵי הַחֲנֻכָּה, יָמֵי הַנְּסִים, שְׂמֵחֵינוּ לְהִלָּל וּלְהַתְּבוֹנֵן בְּפִרְטֵי הַנִּס כַּדִּי לְהַפִּיר מְעַט מְזַעִיר מִתַּקְּף רַחֲמָיו וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וּלְעַבְדוֹ בְּלֵב שָׁלֵם. וְאֵלּוּ הַעֲסוּקִים בְּשַׁחֲוֹק וּבִקְלֹת רֹאשׁ חֲטָאִם כְּפוּל, וְלֹא יִדְעוּ כִּי בְּנַפְשָׁם דְּבָרוּ.

בְּחֻנְכָּה מִתְּגַלָּה אוֹר הַגְּנוּז

מוֹכָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'מִגֵּן אַבְרָהָם' (פְּרִשְׁת מִקֵּץ): 'חַג הַשְּׂבוּעוֹת הוּא קִבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כְּמוֹ כֵּן חֲנֻכָּה הוּא זְמַן קִבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, לִכֵּן בִּימֵי הַחֲנֻכָּה צָרִיךְ כָּל אִישׁ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ, לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְשְׁבַעַל פֶּה.'

וְאֲפֹשֶׁר בִּימֵי הַחֲנֻכָּה לְהַתְּקַשֵּׁר בְּאוֹר הַגְּנוּז, כְּמוֹכָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר' (מֵאֲמָרֵי חֲדָשׁ כְּסִלוֹ, מֵאֲמָר ב'): 'בְּשֵׁם הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי פִּנְחָס מִקְּאָרִיץ זִי"ע: תִּקְנֵנוּ ל"ו גְּרוֹת כְּנֶגֶד הָאוֹר הַרְאִישׁוֹן שְׁשִׁמֵּשׁ לְאָדָם הַרְאִישׁוֹן ל"ו שְׁעוֹת כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּפִסְקֵתָא (פְּרָשָׁה כג),

כֵּן הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלֶּה רְאוּיִים בְּיֹתֵר לְהַתְּמַדַּת תּוֹרָה מִבְּשְׂאָרֵי הַיָּמִים, כִּי תִלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כָּלֵם. וּבְעֻוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים רַב הַעוֹלָם נוֹהֲגִים בָּהֶם בְּשׁוֹל תּוֹרָה וְהוֹלְכִים אַחַר הַהֶבֶל. וּמָה שְׂרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדָמוֹנִים פָּסְקוּ יִשְׁיָבָה בִּימֵים הָהֵם, עָשׂוּ בְּשִׁבִיל הַנְּעָרִים שְׂיַחְזֹרוּ וְיַחְזֹרוּ עַל תִּלְמוּדָם מָה שְׁלִמְדוּ שְׂיִהְיֶה שְׂגוֹר בְּפִיָּהֶם, עַל כֵּן הַשׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע, וְיִתְעוֹרֵר בִּימֵים הָהֵם בְּיֹתֵר שְׂאֵת בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת.'

וְזוֹ לְשׁוֹן הַסִּפְר הַקְּדוֹשׁ 'תַּפְּאֶרֶת שְׁלֵמָה' (לְחֻנְכָּה ד"ה גְּדוּלִים וְכוּ'): 'נֵר חֲנֻכָּה הוּא מְאוֹר הַעֲלִיּוֹן - אוֹר הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ 'וְהָאֵר עֵינֵינוּ בַּתּוֹרָתֵךְ'. 'נֵר לְרִגְלֵי דְבְרֵיךְ' (תְּהִלִּים קיט, קה). וְכֵן בְּחֻנְכָּה אָמְרוּ ז"ל (שְׁבַת כ"א ע"ב): מֵאִי חֲנֻכָּה דְתַנּוּ רַבָּנָן, עֵינֵי שָׁם פְּרוּשׁוֹ שְׁשׂוֹאֵל מֵאִי חֲנֻכָּה וּמָה עֵינֵינָה? וּמְתַרְץ: דְּתַנּוּ רַבָּנָן, זֶה עֶקֶר מִכַּח הַתּוֹרָה, לְלַמַּד דְּבָרֵי רַבָּנָן וּסְבָרְתָם.'

וְכֵן מוֹכָא עוֹד בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'קְדֻשַׁת לוי' (דְּרוּשִׁים לְחֻנְכָּה ד"ה 'דְּרוּע' וְכוּ'): 'אִם כֵּן, שְׂעַקְר הַנִּס הִזָּה רַק עַל שְׂרָצוֹ לְהַעֲבִירָנוּ מִתּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַב רַחֲמָיו הִצִּילָנוּ מִן הַגְּזֵרָה הַזֹּאת, מִהֲרָאוּי לְכָל אֶחָד אֲשֶׁר בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה לְשׁוּם בְּשִׁכְלוֹ לְהַתְּמִיד בַּתּוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי הֵם יָמִים רְאוּיִים לְכַף, דְּהִינּוּ שְׁבַכְל חֲנֻכָּה הַחַל לְהָאִיר עֲלֵינוּ הָאֶרֶתוֹ יִתְבָּרַךְ מִתּוֹרָתוֹ וְלֹא לִילָף בְּקוֹל מִשְׁחָקִים.'

וְכֵן מוֹכָא בְּמִנְהַגֵי מְרַן הַתַּתָּם סוֹפֵר זי"ע (פְּרָק ט' סְעִיף י'): 'בְּחֻנְכָּה הַזֶּה יִרְדֵּי לְהַתְּעַסֵּק בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִבְּשְׂאָר הַיָּמִים, וְהַקְּפִיד מְאֹד עַל אוֹתָם שְׂמִיכִים יָמִים אֵלּוּ בְּהִבְלֵי הַשְּׁחֻק, וְאָמַר, שְׂעַצַּת הַיָּצָר הַרַע הוּא לְהַפְּרִיעַ אֶת הָעַם מִעֲבוֹדַת ה' וּמִתְּלִמוּד תּוֹרָה בִּימֵי חֲנֻכָּה אֲשֶׁר תִּקְנֵנוּ לָנוּ חַז"ל לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל, וְהַלְמוּד בִּימֵים הָאֵלּוּ נִשְׁגָּב מְאֹד, בְּהִיּוֹת שְׁסוּדוֹת הַתּוֹרָה שְׂנַמְסְרוּ לְמִשְׁהָ רַבָּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוּם, הָיוּ בִימֵי חֲנֻכָּה.'

וְכֵן עוֹרֵר עַל כֵּךְ בְּסִפְר 'מוֹעֵד לְכָל חַי', בְּהִבְיָאוֹ אֶת דְּבָרֵי רַבָּנוּ הַחֲדָשׁ זי"ע, בְּסִפְרוֹ

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

הַגִּילּוֹת שֶׁמְבָרְכִים בְּכֹל הַשָּׁנָה צְרִיף לְאַמְרָן בְּחֶשֶׁק וּבְחֻזֶק (כְּמוֹ שֶׁהִזְכִּירוּ בְּשִׂיחָה לְפָרֶשֶׁת לֶךְ לְךָ). אָבֵל כְּשֵׁיט דָּבָר שֶׁהֵיטָר אֵינוֹ עוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ, וְלִפִּי שֶׁהוּא פֶּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, בְּוַדַּאי צְרִיף לְהַשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹתוֹ יוֹתֵר בְּהִכְנָה, וּבִפְרָט כְּשֶׁאֵנוּ רוֹאִים אִיךָ נִהְיָו קְדַמוֹנִי בְּדוֹרוֹת שֶׁעָבְרוּ.

הַכֵּנֶת תִּפְלַת מְנַחָה

יֵשׁ לְצִיָּן מֵה שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים לְהַתְּפִלָּה מְנַחָה בְּעֶרְב שַׁבַּת חֲנוּפָה, קֹדֶם הַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת, שֶׁהִיא כְּנֶגְד הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה, וְתִפְלַת הַמְּנַחָה שֶׁהִיא כְּנֶגְד קְרִיבַת תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים הֵיטָה קוֹדֶמֶת לְהַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה.

וְעַלֵּינוּ לְהַתְּעוֹרֵר וּלְהַתְּחַזֵּק בְּכִנּוּת תִּפְלַת הַמְּנַחָה, שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל בְּחֻפְזָה, כְּמוֹ שֶׁהִמְלִיצוּ עַל הַפּוֹסֵק (תְּהִלִּים קטו, יא): "אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחֻפְזִי כֹּל הָאֲדָם כְּזָב", כְּשֶׁאָדָם נִגָּשׁ לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ בְּחֻפְזָה וּבִבְהִלָּה - קִשָּׁה לוֹ מְאֹד לְכַנּוֹן.

הַמְּשִׁיף לְהַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ

יֵשׁ עֲנִינִים גְּדוֹלִים מְאֹד בְּעֵצֶם הַהַדְּלָקָה, שֶׁהוּא הַמְּשִׁיף מִמֶּשׁ לְהַדְּלָקָה שֶׁנֶּעֱשֶׂתָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כֹּל אָדָם הַמְּדַלֵּיק אֶת הַנֵּרוֹת הוּא בְּבַחֲמֵינָת הַכֹּהֵן גְּדוֹל הַמְּטִיב אֶת הַנֵּרוֹת.

וּמוֹבָא בְּרַמְבַּ"ן הַקְּדוֹשׁ (בְּמַדְרָב, ב, ח): 'עֲנִינֵי הַהֲגָדָה הַזֹּאת, לְדַרְשׁ רְמֵז מִן הַפְּרָשָׁה עַל חֲנֻכָּה שֶׁל נֵרוֹת שֶׁהֵיטָה בְּבֵית שְׁנֵי עַל יְדֵי אֶהֱרֹן וּבְנָיו, רְצוֹנֵי לוֹמַר חֲשָׁמוֹנָאֵי כִּהֵן גְּדוֹל וּבְנָיו, וּבְלִשׁוֹן הַזֶּה מִצְאָתָהּ בְּמַגֵּלֶת סְתָרִים לְרַבְּנֵינוּ נִסִּים שֶׁהִזְכִּיר הָאֲגָדָה הַזֹּאת וְאָמַר, רְאִיתִי בְּמַדְרָשׁ, בֵּינָן שֶׁהִקְרִיבוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים וְלֹא הִקְרִיב שְׁבָט לְוִי וְכוּ', אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: "דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמַּרְתָּ אֵלָיו", יֵשׁ חֲנֻכָּה אַחֲרַת שֵׁיט בְּהַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת, וְאֵנִי עוֹשֶׂה בְּהַדְּלָקָה לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי בְּנֵי נִסִּים וְתִשׁוּעָה וְחֲנֻכָּה שֶׁקְרוּיָה עַל שְׁמֵם, וְהִיא חֲנֻכַּת בְּנֵי חֲשָׁמוֹנָאֵי, וְלִפְיֶכָּה הַסְּמִיךְ פְּרָשָׁה זוֹ לְפָרֶשֶׁת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְל"ו נֵרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה הֵם כְּנֶגְד ל"ו מִסְכָּתוֹת כִּי הַתּוֹרָה אוֹר'.

עֶקֶר הַחֻזֶק - בְּהַתְּחַלָּה

יְדוּעִים דְּבָרֵי בַעַל הַרוֹקַח (הַל' חֲסִידוֹת עֲמוּד "בד"ה 'שָׁרֵשׁ רֵאשׁ הַחֲסִידוֹת', וּבִס' חֲסִידִים ס' ט): 'אֵין חֻזֶק בְּחֲסִידוֹת בְּתַחֲלָתָהּ. כְּשֶׁמִּתְחִילִים אֶת חֲנֻכָּה, צְרִיף לְהַתְּחִיל בְּהַתְּחַזְּקוֹת גְּדוֹלָה בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

כָּתְבוּ בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁבְּלִיל חֲנֻכָּה מְאִיר הָאוֹר שֶׁל יוֹם הַכְּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁהִזְכִּירוּ עַל הַפּוֹסֵק: "מְעַרְב עַד עַרְב תִּשְׁבְּתוּ שְׁבַתְכֶם", שֶׁהַכֹּל הוּא הַמְּשִׁיף אַחַד, וְהַהֲנָאָה שֶׁהִיוּ מִזִּים עַל הַכְּפּוּרָת אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת וְשִׁתִּים, אַחַת וְשִׁלֵּשׁ, שֶׁהָאֶחָד שֶׁבָּאָה עִם כָּל מְנִיָּן בָּאָה לְהוֹרוֹת שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן בָּא עִם כָּל הַיָּמִים וּמִסֵּיעַ.

וּבְוַדַּאי כְּשֶׁאָדָם מְכִיֵּן עֲצָמוֹ לְקִרְאָת הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה, וְאַחַר שֶׁלְמַד הַלְכוּתֶיהָ, צְרִיף לְהַתְּבונֵן בְּדְבָרִים שֶׁהֵם חוֹבֵת הַלְכוּבוֹת, לְכֹן בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן צְרִיף לְהַתְּחַזֵּק בַּיּוֹתֵר בְּעִבּוּדַת ה', כִּי 'גּוֹפָא בְּתֵר רִישָׁא גְרִיר' (עֲרוּבִין מֵא ע"א), וְכֵן בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן - 'הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַחֲתוּם' - לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּחֻזֶק עֲצוּם וּבְהַתְּלַהֲבוֹת.

וְאָמַר הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִסְּלַנְט זי"ע, שֶׁמִּצְוָה אֲשֶׁר קָל לַעֲשׂוֹתָהּ, צְרִיף לְהַזְהִיר בָּהּ בַּיּוֹתֵר, וּכְמוֹבָא בְּגִמְרָא (מְנַחוֹת מֵג ע"ב): 'הֵיךְ רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר גְּדוֹל עֲנִשׁוֹ שֶׁל לְכֹן יוֹתֵר מְעַנֵּשׁוֹ שֶׁל תִּכְלַת. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ בְּשֶׁר וְדָם שֶׁאָמַר לְשְׁנֵי עֲבָדָיו, לְאַחַד אָמַר הִבָּא לִי חוֹתֶם שֶׁל טִיט, וְלְאַחַד אָמַר הִבָּא לִי חוֹתֶם שֶׁל זָהָב, וּפְשָׁעוּ שְׁנֵיהֶם וְלֹא הִבִּיאוּ. אֵיזָה מִהֵן עֲנִשׁוֹ מְרַבָּה? הָיוּ אוֹמְרִים, זֶה שֶׁאָמַר לוֹ הִבָּא לִי חוֹתֶם שֶׁל טִיט וְלֹא הִבִּיא'.

כִּי דְבָר שֶׁעוֹשִׂים אוֹתוֹ פֶּעַם בְּשָׁנָה יֵשׁ לְאָדָם הַרְגֵּשׁ לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר בְּחֶשֶׁק, בְּוַדַּאי גַּם הַבְּרָכוֹת

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְכֹנֶנָה פְּשֻׁטִית הָרְאוּיָה לָהּ לְכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה; עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְכָל מָה שְּׂאֲפָשֶׁר לַעֲשׂוֹת שִׂיְהִיָּה בְּהִכְנָה, וְאֵף שְׂאֵין לָנוּ עֵינַיִם זְכוֹת לְרְאוֹת מָה שְּׂפּוֹעֲלִים בְּפִעַל אֲבָל אָדָם צָרִיף לְהֶאֱמִין לְמָה שְּׂכִתְבוּ בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְּׂבּוֹזֵמֵן הַהִדְלָקָה הָאָדָם נִמְצָא בְּבַחֲיַנַּת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

נִרְאוֹת נִפְלְאוֹת סִגְלַת גֵּר מִצְוָה

מוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ 'קִב הַיִּשְׂר' (פָּרָק צו):
'כָּל גֵּר הַדְּלוּק לְמִצְוָה יֵשׁ בּוֹ קִדְשָׁה נִפְלְאָה אֵין שְׂעוֹר, וְאִם הֵינּוּ זֹכִים לְהִשְׁגוֹת רוּחַ הַקְּדוּשׁ, הֵינּוּ מְבָרְכִים וּמְבִינִים וּמְשִׁיגִים עַל יְדֵי מִצְוֹת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת שֶׁל מִצְוָה - עֲתִידוֹת, דְּהֵנָּה שֶׁל מִצְוָה מִתְנַבֵּא כְּמוֹ הַנְּבִיא עַל פִּי ה'.

וְהֵרֵב הַגָּאוֹן מֵהַרְש"ל ז"ל כְּתַב בְּהַקְדַּמַּת סִפְרוֹ הַנִּקְרָא 'יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה', וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: פִּעַם אַחַת כָּא לִידֵי, עַל יְדֵי גֵר שֶׁל מִצְוָה, כְּאֵלוֹ הָרְאוּ לִי מִן הַשָּׁמַיִם. וְנִתְנָנוּ לִי הוֹרְמָנָא וְאִמְרִין כַּח מְרַקִיעַ, וּפְתַחוּ לִי שְׂעָרֵי אוֹרָה, עַד כָּאֵן. וְשִׁמְעֵתִי מִפִּי מוֹרֵי עַל פִּי קִבְלָה, שְׂהַעֲנִין הוּא כָּף: כְּשֶׁהָיָה הָרֵב רַבִּי שְׁלֹמֹה לוֹרְיָא ז"ל לוֹמֵד, וְחִבְרֵי הַסִּפְרֵי יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה, אֲרַע לוֹ שְׂהָיָה לוֹ רַק גֵּר קִטְוֵן דּוֹלַק לְפָנָיו, וְהָיָה זְמַן קְרוֹב לְהַכְּבוֹת, וְהָיָה דּוֹלַק כְּמָה שְׂעוֹת יוֹתֵר מִשְׁלֵשָׁה וְאַרְבָּעָה נְרוֹת שְׁלָמִים. וְזֶה הַעֵיד עֲלָיו תְּלַמִּידוֹ וְנִכְדּוֹ. וְזֶה לְשׁוֹנָם: בְּעַל הַנֵּר הַכִּיר בְּגֵרוֹ כִּי ה' עִמּוֹ. וְזֶה אֲרַע לְהַגָּאוֹן הַנְּזַכֵּר לְעֵיל, גַּם מִמֶּשׁ, כִּינֵס שֶׁל שְׁמֵן הַקְּדוּשׁ שְׂבַצְלוֹחִית הַקְּדוּשָׁה שְׂבַבִּית הַמִּקְדָּשׁ, זְכוֹתוֹ יַעֲמַד לָנוּ, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי יוֹלְדָתוֹ.

הַפְּלָל הָעוֹלָה, בְּכָל גֵּר שֶׁל מִצְוָה - נִמְשָׁף בּוֹ קִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, וּמַעוֹרֵר לְמַעֲלָה הַדְּלָקַת בּוֹצִינֵין קְדִישִׁין. וְכֵן מְצִינוּ בְּזִהָר בְּתַקוּנֵים (תְּקוּן כֵּט דָּף עג ע"א) דְּקָאֵי אֵלֵיהּ אַחֲרֵי כְּתָלֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּרַ יוֹחָאֵי, וְאָמַר: לִיקוּם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וַיְדַלִּיק בּוֹצִינֵין קְדִישִׁין דְּלַעֲלָא.

וְרִאִיתִי עוֹד בִּילְמַדְנוּ (תְּנַחֲמָא בְּהַעֲלָתָהּ ה) וְכֵן מוֹבָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (טו, ה), אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁה, לָךְ אָמַר לְאַהֲרֹן אֵל תִּתְיָרָא, לְגַדְלָה מִזֹּאת אֵתָה מוֹכֵן, הַקְּרַבְנוֹת כָּל זְמַן שְׂבִית הַמִּקְדָּשׁ קִיָּם הֵן נוֹהֲגִין, אֲבָל הַנְּרוֹת לְעוֹלָם אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ... לֹא רְמָזוּ אֵלָּא לְנְרוֹת חֲנֻכַּת חֲשֵׁמוֹנָאֵי, שְׂהִיא נוֹהֲגַת אֵף לְאַחַר חֲרַבְוֹן בְּגְלוֹתְנָנוּ; עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ הַזֶּה כֶּשֶׁל הַרְמְב"ן הַקְּדוּשׁ.

וּמִתוֹךְ דְּבָרָיו שֶׁל הַרְמְב"ן לְמַדוֹ הַצְּדִיקִים ז"ע, שְׂהָאָדָם הַמְּדַלִּיק נְרוֹת חֲנֻכָּה מִמֶּשׁ מְמַשֵּׁף אֵת קִדְשַׁת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת שְׂבַבִּית הַמִּקְדָּשׁ.

תַּפְלוֹת שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

מֵאֵד צָרִיף הָאָדָם לְשַׁפֵּף אֵת נִפְשׁוֹ בְּתַפְלוֹת, וַיְדַמֶּה בְּנִפְשׁוֹ שֶׂהוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כִּי עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נֶאֱמַר (ישַׁעִיָּה נו, ז): "וְהִבִּיאוֹתֵיִם אֵל הַר קְדוּשִׁי וְשִׁמְחֵתֵיִם בְּבֵית תְּפִלְתִּי", שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הַתְּפִלָּל, שְׂכָל מִי שְׂיִתְפַּלֵּל שָׁם תִּקְבַּל תְּפִלָּתוֹ, אֲסוּר לְאַבֵּד אֵת הַרְגָעִים הַלְלוּ!

וְאִם אָדָם כָּא בְּחַפְזָה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּלִי הַתְּבוּנָנוּת, קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְכוֹן. וּמָה גַם שְׂסִדְרוּ לָנוּ בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים אֵת הַהִכְנָה לְמִצְוָה.

כְּתַב בְּסִפְרֵי 'יסוֹד וְשִׁרְשׁ הָעֵבוֹדָה' שְׂעַר הַמִּפְקָד (פָּרָק א): 'הֵנָּה חֲכָמֵי הַגְּמָרָא הַקְּדוּשָׁה הַפְּלִיגוּ מְאֹד בְּזִהָרוֹת מִצְוֹת גֵּר חֲנֻכָּה וּמִתַּן שְׂכָרָה בְּצִדָּה. אָמְרוּ (שְׂבַח כג ע"ב): הַרְגִיל בְּגֵר חֲנֻכָּה הוֹיִין לוֹ בְּנֵים תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים. וְזֶה לְשׁוֹן הַרְמְב"ם סוּף פָּרָק ד' מֵהַלְכוֹת מְגִלָּה וְחֲנֻכָּה: מִצְוֹת גֵּר חֲנֻכָּה חֲבִיבָה הִיא עַד מְאֹד, וְצָרִיף אָדָם לְהִזְהָר בָּהּ כְּדֵי לְהוֹדִיעַ הַנֵּס וּלְהוֹסִיף בְּשִׂבַח הָאֵל וְהוֹדִיָּה לוֹ עַל הַנְּסִים שְׂעֲשֶׂה לָנוּ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹן הַרְמְב"ם. לְכֵן גַּם בְּמִצְוָה זוֹ הַחֲבִיבָה בְּשְׂעֵתָהּ, בְּאִתִּי לְהִזְהָר אֵת הָאָדָם שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ בְּלֹא לֵב וְלֵב כְּמִצְוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְדָה, חַס וְשָׁלוֹם. אֵף יַעֲשֶׂה

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

המלאכים קדישין הבאים להביא בשביל מצוה זו, ידליק הנרות כשהוא לבוש בכגד עליון, כמו שהולך לבית הכנסת. וצריך להדליק תכף בכניסת הלילה, כי מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה. והנה מספר הנרות של חנכה הן ל"ו, ושמונה שמשים, ומנהגן של ישראל תורה היא, שהמנהג לתן את השמש המדליק למעלה מהנרות של חנכה, ורמז לדבר (ישעיהו ב:): "שרפים עמדים ממעל לו" [מצאתי כתוב בספר מהרי"ל (מנהגים, הלכות חנכה)].

ואם כן, לפי זה יש קדשה גדולה גם כן בנרות של השמשים, אשר הן יותר קצת גדולים מן הנר של חנכה, שהנר השמש הוא דגמת הכהן שהיה מדליק נרות בבית המקדש, ודגמת שרפי מעלה המדליקין בוצינין קדישין [המדליקים נרות קדושים], שיאירו פני כסא כבודו יתברך. עד כאן לשון קדשו של ספר קב הישר ונראה מה שכתב בזה בתזוון עובדיה חנכה עמוד קב].

סדר ההדלקה בשמחה עצומה

בספר 'יסוד ושרש העבודה' (שם) כתב עוד: בתחילת הברכה באמרו 'להדליק נר חנכה, יכניס בלבו ובמחשבתו שמחה עצומה באלהותו יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד, על עצם הנס שנעשה בימים האלו בבית המקדש בפך של שמן, כמובא בגמרא הקדושה (שבת כא ע"ב): 'כשנכנסו יונים להיכל, טמאו כל השמנים וכו', ולא היה בו אלא כדי להדליק יום אחד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים'. עד כאן לשונו.

שמירה מפני החיצונים

אחר כך יאמר את כל המזמורים שנוהגים לאמרם, ועלינו לדעת, כי אחד הטעמים למנהג אמירת מזמור 'יושב בסתר עליון' (תהלים צא), הוא לרמוז, שצריך שמירה גדולה לבית אחרי הדלקת נרות חנכה, מפני שכל כך שפע נשפע על ידי ההדלקה, והחיצונים מתגרים בכך,

ועל כן מנהג המדקדקים, שגור הדולק לשם מצוה, ונשאר ממנו - מצניעין אותו, שלא להשתמש בו דבר חל, כי אם דוקא דבר מצוה. ובפרט נר הדולק ללמד בו תורה, ויש הרבה ענינים תועלת לנשמה על ידי נרות של מצוה.

והנה הנרות של חנכה הבאים לזכרון תקף הנס הגדול, שהן נרות קדושים, ומקדשין בקדשה עלאה ומראין על נרות ומדות העליונות אשר הם מתעוררים ומתלהבים בגבורה לפעל דין בהרשעים.

ועל כן כתב הרב מהרי"ל סגל, שנכון הוא לטל ידיו קדם שיברך על הדלקת נר חנכה. אך מפני שלא יחשב כיוהרא, על כן כתבו האחרונים (תשובת מהרש"ל סוף סימן פו, ב"ח או"ח סוף סימן תלב) שראוי הוא להביא עצמו לידי חיוב נטילה, כדי שיטל ידיו אחר כך, גם כן קדם הדלקת הנרות. וידוע, שכל מצוה ומצוה שאדם עושה, נולדים ונבראים מלאכים קדושים ממנה, ולכל מצוה שנבראים ממנה מלאכים, הן נקראים מחנה של מצוה זו.

ובידוע, שבכל מצוה שמברכין עליה, מתכנסין [מתאספים] אליה אותן המלאכים, ועומדין סביבות המברך ושומעין הברכה ועונין אמן. ורמז לדבר 'מלאך' הוא גימטריא 'אמן'. ולכן כשישראל עונין בברכה או בקדוש ואומרים אמן, יכוננו לאותן המלאכים שיענו אמן, כי 'אמן' גימטריא 'מלאך' [לרמז, שהמלאך עומד על ידו בעת שמקנים את המצוה].

והנה בברכה ראשונה של נר חנכה יש שלש עשרה תבות, וצריך לכונן, שהן מעוררים שלש עשרה מדות רחמים, וכן יש שלש עשרה תבות בברכה שניה, שהן מעוררים י"ג מדות רחמים, ושתיהן יחד הן כ"ו תבות כנגד שם הנו"ה, ויכונן היטב בברכות של הדלקת נרות לאמרם מתוך שמחה באשר המצוה היא חביבה בשעתה לזמן פעם אחת בשנה. ולכבוד

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

ומדלִיקים מִשְׁתַּחֲשָׁף הַחֲמָה, מִזְמַן צֵאת הַכּוֹכָבִים, וְזֶה מְרַמֵּז עַל עֲבוֹדַתְנוּ לְהַאִיר אֶת חֲשֻׁכַת חַיֵּינוּ בְּאוֹר הַשֵּׁם יְתָרְךָ - הַמְּאִיר לְאַרְץ וְלְדָרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים.

הַשֵּׁב שֵׁשׁ בַּבְּקָשׁוֹת שֶׁבַּהֲלָל

רְבוּתֵינוּ קָבְעוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל, וְצָרִיךְ לְעוֹרֵר אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל בְּרָכָה שֶׁתִּקְנֶנוּ לָנוּ, וּלְכוּן בְּהוֹדָאָה שֶׁבְּכָל בְּרָכָה וְתַפְלָה, וְעֲצֵם הַדְּבָר שֶׁאֲדָם מִבְּקָשׁ מְבוֹרָא עוֹלָם זֶה בְּחִינַת הוֹדָאָה. וְכִמוֹ שֶׁכָּבַר הַעִירוּ בְּזֶה, מִדּוּעַ הִכְנִיסוּ בְּתוֹךְ הַהֲלָל בְּקָשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים, הֲרִי הֲלָל הוּא שֵׁבַח וְהוֹדָאָה? וּמָה שֶׁיֵּךְ לְבַקֵּשׁ: אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא! אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָא!

וְהַבְּאוֹר הוּא, שֶׁכְּשֶׁאֲדָם מִבְּקָשׁ מִהֲקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יוֹדֵעַ שֶׁרַק הוּא יְכוֹל לְעוֹר - זֶה בְּעֲצָמוֹ שֵׁבַח, שֶׁהוּא כָּל כֶּף בְּטַל לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ, זֶה גְלוּי שֵׁבַח לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַהוֹדָאָה בְּפִרְטִיּוֹת דוֹקָא

מִצּוֹת חֲנֻכָּה גַר אִישׁ וּבֵיתוֹ, וְהַמְהַדְרִין גַּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין וְכוּ', יוֹם רֵאשׁוֹן מְדֻלֵּק אַחַת מִכָּאן וְאֵילָךְ מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ (שֶׁבַת כ"א ע"ב). וְצָרִיךְ בְּאוֹר, לְמָה דוֹקָא בְּחֲנֻכָּה מְצִינֵנוּ חֲלָקָה זֶה שֶׁלֹּא מְצִאנוּהָ בְּאֵף מִצְוָה? וְכֵתֵב בְּסֵפֶר 'מַעֲזֵן הַמּוֹעֵד' (לְהַרְהוֹג ר' מִשָּׁה מֵאִיר הַכֶּהֵן וְהַלֵּךְ שְׁלִיט"א) שֶׁגְּלוּ לָנוּ רְבוּתֵינוּ עַד כִּמָּה חָשׁוּב לְפָרֵט בְּהוֹדָאָה, וְהוּא חֲלָק מִהַעֲבוּדָה. כְּשֶׁאֲנוּ אוֹכְלִים אַרְוָחָה וּמְבַרְכִים לְאַחֲרֶיהָ, אֵין מִן הַרְאוּי שֶׁנִּבְרָךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּכֻלְלִיּוֹת כֶּף: 'אֲכַלְנוּ בְּרוּךְ ה' בְּקֶר צְהָרִים עָרְב', אֵלֹא יֵשׁ לְבָרֵךְ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל פֶּרֶט, כְּדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים שֶׁהֵיוּ מִתְבוֹנְנִים, בְּכָל פֶּרֶט שֶׁהֵשֵׁם יְתָרְךָ מְטִיב עִמָּהֶם.

וּבְסֵפֶר הַקְדוֹשׁ 'חַיֵּי מוֹהַר"ן (סִימָן רלו) כְּתִב: 'בֵּימֵי יְלֻדוֹתוֹ, כְּשֶׁהָיָה (הַרְבֵּה הַקְדוֹשׁ וּבִי נַחֲמָן מִבְּרַסְלָב זי"ע) סוֹעֵד סִעְדָּתוֹ, הָיָה אַחֵר כֶּף נוֹתֵן

וְאֵף שֶׁאֵינְנוּ רוֹאִים, מִכָּל מְקוֹם אֲנַחְנוּ מֵאֲמִינִים כִּמָּה שֶׁבְּאֵרוֹ רְבוּתֵנוּ שֶׁהַכֵּל נִשְׁפָּע מֵעֲצֵם הַשִּׁפְע שֶׁנִּשְׁפָּע בְּבֵית הַמְּקָדָשׁ, וְשִׁפְעָה זֶה נִשְׁפָּע בְּבֵית בַּעַת הַהֲדָלָקָה.

הַתְּעוֹרְרוֹת לְכּוֹנֵת עֲרַבִּית שֶׁל חֲנֻכָּה

יֵשׁ לְהַתְּעוֹרֵר לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת עֲרַבִּית שֶׁל לַיְלוֹת הַחֲנֻכָּה בְּכוֹנָה עֲצוּמָה, וְכַמוֹכָא בְּסֵפֶר 'יִסוּד וְשִׁרְשׁ הַעֲבוּדָה' וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'בְּעֲרַבִּית שֶׁל שְׁמוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה, בְּבִרְכַת אֲמַת וְאַמוּנָה, כְּשִׁיאֵמֵר 'הַגּוֹאֲלָנוּ מִלְּכַנּוּ מִכֶּף כָּל עֲרִיצִים' וְכוּ', עַד 'הַעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וְנִקְמָה בְּפָרְעֵה', יִתֵּן בְּמַחְשַׁבְתּוֹ הוֹדָאָה פִּרְטִית לְה' יְתָרְךָ שְׁמוֹ עַל הַגְּדוּלוֹת וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה בְּיָמֵים אֵלוּ בְּיָוֵנִים, וְעַל הַתְּשׁוּעָה הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִים קָרַן יִשְׂרָאֵל עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ, וְרָאוּי לְאָדָם מְאֹד לְכוּן כּוֹנֵת אֵלוּ לְתַת נַחַת רִיחַ בְּזֶה לְיוֹצְרוֹ וּבּוֹרְאוֹ יְתָרְךָ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זְכָרוֹ לְעַד. וְכַנְסַח עַל הַנְּסִים כּוֹנֵן בְּמַחְשַׁבְתּוֹ בְּאֵמְרוֹ וְעַל הַגְּבוּרוֹת, יַחֲשֵׁב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ כִּמָּה פְּעָמִים: גְּבוּרוֹת ה'! בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה מְאֹד, כְּפִי שִׁדּוּעַ לָנוּ מִסְּפָרִים מִסְּפָרִים תְּהִלּוֹת ה' וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּיָמֵים הָהֵם, הֵן הַרְּאָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ וְאֶת גְּדֻלוֹ.

בְּשִׁיחָה לְפִרְשֵׁת וַיֵּצֵא הַזִּכְרָנוּ, שֶׁחֲנֻכָּה נִמְשָׁךְ מִכַּח יַעֲקֹב אָבִינוּ, בְּבַחֲרֵינָה וְיַעֲקֹב נִסַּע סְכַתָּה, וְהוּא חֲבוּר אֶחָד, בְּבַחֲרֵינָה "אֲסֵרוּ חַג בְּעַבּוֹתֵים עַד קִרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ".

וְהַבְּאוֹר בְּזֶה, שֵׁשׁ לְקֶשֶׁר אֶת חַג הַסְּכוֹת - כַּח יַעֲקֹב אָבִינוּ עַד קִרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ - חַג חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ. וְכֵתוּב (לכ, כה): "וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוּ", לְבָד שְׁלוֹ, וְכַמוֹכָא (תְּלִין צא ע"א וּבְרַש"י שם) שֶׁחֲזוֹר עַל פְּכִים קְטָנִים. הֵינּוּ שֶׁהַשְּׂאִיר לָנוּ אֶת חַג הַחֲנֻכָּה, וְתִקֵּן לָנוּ תְּפִלַּת עֲרַבִּית שֶׁהִיא כַּח עֲצוּם, כְּשֶׁאֲדָם מִתְחַזֵּק בָּהּ הוּא מִתְמַלֵּא בְּכִשְׁחוֹן. וְזֶהוּ דְבָר נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד!

וְלָכֵן עָלֵינוּ לְכוּן מְאֹד בְּעֲרַבִּית שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא חַג הַמְּגִלָּה לָנוּ לְהַאִיר אֶת הַחֲשָׁךְ,

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

זו סְתִירָה! אם אָדָם יתְבוּנָן בְּמָה שֶׁחֲנָנוּ הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, כְּבָר יֵרָאֶה אַחֲרַי אֶת הַמַּצֵּב שְׁלוֹ.

לְהוֹדוֹת עַל עֵצֶם הַמַּצֵּב

מְסַפֵּר, שֶׁפַּעַם הָיָה הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי זוֹשָׁא מֵהַאֲנִיפּוּלִי זי"ע בְּדֶרֶךְ, פִּתְאֹם חָשׂ בְּרַעְבוֹן נוֹרָא. אָמַר: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! זוֹשָׁא מוֹדָה לָךְ עַל הַתְּאֵבוֹן שֶׁנִּתְּתָ לּוֹ, אֲבָל הוּא מִבְּקֵשׁ גַּם אֲכַל... וְכֵן צָרִיךְ לְנַהֵג, קִדְּם כָּל לְהוֹדוֹת עַל מַצְבּוֹ. וְזֶהוּ 'קִבְעוּס לְהוֹדוֹת בְּהִלָּל וְהוֹדָאָה'. קִדְּם כָּל - תוֹדָה, וְכִשְׁאָדָם מוֹדָה עַל מַצְבּוֹ, אִזְ הַסְתַּכְלוּתוֹ עַל צָרְכָיו הִיא אַחֲרַי לְגַמְרִי. וְהוּא גַם מִתְמַלֵּא בְּבִשְׁחוֹן וְתַקְוָה.

כֵּן אָנוּ גַם פּוֹתְחִים אֶת סֵדֶר הַיּוֹם שְׁלָנוּ, רֵאשִׁית כָּל, אָנוּ מְבָרְכִים לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, בְּרוּךְ אַתָּה ה' פּוֹקֵחַ עֲוֹנוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה ה' מְלַבֵּשׁ עֲרוּמִים, בְּרוּךְ אַתָּה ה' מַתִּיר אֲסוּרִים, בְּרוּךְ אַתָּה ה' זוֹקֵף כְּפוּפִים - הַכֹּל! אָנִי מוֹדָה לָךְ עַל הַשְּׁמִיעָה וְעַל הַדְּבוּר, עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט, וְאַחַר כֵּן רַק מִבְּקָשִׁים: "וְתַגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים", וּמִבְּקָשִׁים אֶת הַבְּקָשׁוֹת.

זְמַן תְּפִלַּת עֲרִבִית בַּחֲנֻכָּה

וּבְעֵינֵינוּ זְמַן תְּפִלַּת עֲרִבִית בַּחֲנֻכָּה, כָּל אֶחָד כְּמִנְהַגוֹ, יֵשׁ הַמְתַּפְּלָלִים לִפְנֵי הַהֲדַלְקָה, יֵשׁ הַמְתַּפְּלָלִים אַחֲרֵי הַהֲדַלְקָה. וּמְסַפְּרִים עַל מְרָנָא הַגָּאוֹן מוּיִלְנָא זי"ע שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל אַחֲרֵי הַהֲדַלְקָה. [וְכִידוּעַ בְּפוֹסְקִים שֵׁישׁ דִּיוֹן אִם לְהַקְדִים עֲרִבִית לְהַדְלָקָה אוֹ לְאַחֵר, וְהָאִם מִטַּעַם 'תְּדִיר וְשֵׁאִינוּ תְּדִיר' יֵשׁ לְהַקְדִים אֶת עֲרִבִית תְּחִלָּה], וְכִמוֹ שֶׁחֲתָן פֶּטוּר [בְּזְמַן חֲכָמֵי הַתְּלָמוּד] מְקַרֵּאת שְׁמַע, כִּי יֵשׁ לוֹ טְרַדָּה דְּמַצְוָה, וְאִינוּ יְכוּל לְהַתְּרֵפוּ. וּמְסַפְּרִים שֶׁהָיָה אוֹמֵר הַגָּאוֹן מוּיִלְנָא זי"ע, עַל עֲצָמוֹ, שֶׁלְּפָנֵי מַצּוֹת הַדְּלָקָה נְרוֹת חֲנֻכָּה הוּא נֶחֱשֵׁב כְּטָרוּד בְּדַבַּר מַצְוָה וְאִינוּ יְכוּל לְהַתְּפַלֵּל תְּחִלָּה, וְלִכֵּן הַתְּפִלָּל רַק לְאַחֵר שֶׁהֲדַלִּיק. וְכָל מְנַהֵג שֶׁל כָּל עֵדָה וּקְהֵלָה הוּא קוֹדֵשׁ קוֹדֵשִׁים. וְלִמְדָנוּ

שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לַהֲשֵׁם יתְבַרַךְ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנּוּ עַל כָּל סֵדֶר אֲכִילָתוֹ, וְלֹא הָיָה מְסַתְּפֵק עֲצָמוֹ בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן שֶׁהָיָה מְבָרֵךְ, רַק מִעֲצָמוֹ נִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לַהֲשֵׁם יתְבַרַךְ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְנּוּ עַל כָּל סֵדֶר אֲכִילָתוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כְּגוֹן מִתְחִלָּה מְעַט יַיִן שֶׁרָף וְחִתִּיכָה לְעַקִּיף (עוֹנָה) וְאַחַר כֵּן צָנוּן שֶׁקֹּדֶם הָאֲכִילָה וְכוּ', וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה כָּל סֵדֶר הַסַּעֲדָה, הָיָה מְסַדֵּר שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לַהֲשֵׁם יתְבַרַךְ עַל כָּל דְּבָר וְדְבָר בְּפֶרֶט.

לְהַתְבוּנָן בְּכָל הַצֵּלָה בְּפֶרֶט

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, הַסְּבָא מְקַלֵּם זי"ע הָיָה אוֹמֵר, שֶׁאָנוּ רוֹאִים זֹאת גַּם בְּזֶה שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְצַוָּה אוֹתָנוּ לְזַכֵּר תְּמִיד בִּיציאת מצרים, וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיציאת מצרים הָרִי זֶה מְשַׁבַּח, וְהֵינּוּ יְכוּלִים רַק לומר, בְּרוּךְ ה' הֵינּוּ עֲבָדִים וְנִגְאָלָנוּ, אֲבָל אָנוּ רוֹאִים שֶׁבִתְפִּלוֹת אָנוּ מְזַכְרִים תְּמִיד אֶת יציאת מצרים, וְכַמָּה אָנוּ חוֹזְרִים וְכוֹפְלִים בְּהַגְדָה שֶׁל פֶּסַח: 'אֵלוֹ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים דֵּינּוּ. אֵלוֹ עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאַלְהֵיהֶם דֵּינּוּ. מְפָרְטִים כָּל דְּבָר בְּפֶרֶט יוֹת.

וְזֶה הַפֶּרֶשׁ עֲצוּם. כִּי כִשְׁאָדָם מְפָרֵט הוּא חֵי אֶת הַטּוֹבָה הַנִּפְלְאָה שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן בְּנוֹסַח עַל הַנְּסִים 'מְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חַלְשִׁים', זֶה הַצֵּלָה אַחַת. וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים' - זֶה הַצֵּלָה נּוֹסֶפֶת. 'טְמָאִים בְּיַד טְהוֹרִים' - זֶה הַצֵּלָה שְׁלִישִׁית, וְכֵן עַל זֶה הַדֶּרֶךְ.

הַמְּכַתֵּב הַמְּזוּיָר

פַּעַם הִגִּיעַ מְכַתֵּב אֶל הַרְבֵּי מְלִיּוּבְאוּוֹיטְשׁ זי"ע, מְחַסֵּד מֵיֵאֵשׁ מִמַּצְבּוֹ, וְתֵאָר לוֹ אֶת מַר גּוֹרְלוֹ עַד כְּמָה שֶׁהוּא מְדַכָּא בְּיַסוּרִים, וּבְקֵשׁ מֵהַרְבֵּי, שִׁיתְּפַלֵּל עַל אֲשֶׁתוֹ וְיִלְדָיו, וְהַשִּׁיבוּ הַרְבֵּי: מִיָּמִי לֹא רָאִיתִי מְכַתֵּב כַּה מְזוּיָר, כִּי הוּא סוֹתֵר אֶת עֲצָמוֹ מִנִּיָּה וּבִיָּה, בְּהַתְּחִלָּה הוּא מְתֵאָר אֶת עֲצָמוֹ כְּאִמְלָל שֶׁבְּכַנֵּי אָדָם, וְאַחַר כֵּן מַעֲיֵד בְּעֲצָמוֹ שֵׁישׁ לוֹ אֲשֶׁה וְיִלְדִים, הָרִי

פְּרִשֵׁת וַיֵּשֶׁב

הוא על ידי למוד התורה, פמוכא בגמרא (ברכות ג' ע"ב) חצות לילה אקום להודות לך, רב אשי אמר עד חצות לילה היה עוסק בדברי תורה מכאן ואילך בשירות ותשבחות, ועין שם בגמרא עוד, עד חצות היה מתנמנם, ומכאן ואילך היה מתגבר בארי ועוסק בתורה. והוא באור לחצות לילה אקום 'להודות' לך על ידי עסק התורה בהתגברות. ועצם ההתחזקות בלמוד התורה, הוא שירות ותשבחות, ברכות והודאות - הגדולים ביותר. והרי קבעים בהלל והודאה, ועסק התורה הוא אפן נפלא של הודאה בימים אלו בפרט.

התעוררות לשחרית של חנפה

כמו כן בבקר, יש להשתדל להשפיע קום לתפלה וביותר מפני ההלל שאומרים בימים אלו, וצריך להתכונן לתפלת שחרית, בכחינת 'הבא להרגך - השכם להרגו' (ברכות נח ע"א), אךם המתחזק לבוא מקדם לתפלה, אם מכין עצמו כראוי - התפלה היא אחרת לגמרי. וכמו שכתב בספר הקדוש 'מאור ושמש', ואז גם ההלל נאמר בצורה אחרת לגמרי, לכן על האדם להשתדל שתפלת שחרית תהיה המשך לקדשת הדלקת נרות החנפה. אמירת ההלל היא המתקה נפלאה של כל הגבורות והמשכת החסדים.

ואחר שחרית עלינו לשמר את כל ההשפעות הנפלאות על ידי כלי מחזיק ברכה, ולהוסיף עוד בלמוד התורה, וכמוכך שכל אחד לפי ערכו, יוסיף חמש דקות, עשר דקות, שעה, חמש שעות, כמה שיש לאדם פנאי יש לנצל.

ויעש 'בן' אהרן

וצריך לזכור, שלא תמיד מסתדר לאדם לפי מה שתכנן, ובזמן כזה יש עבודה מיחדת של "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו), לפעמים הקדוש ברוך הוא מוזמן לאדם מגיעה.

מכך איך הצדיקים הקדושים נגשו לקיום מצות החג הקדוש הזה.

לעשות חפץ לקדשה

אחר התפלה צריך לעשות חפץ לקדשה, כיון שהוא זמן נפלא להשיג את השפע שהקדוש ברוך הוא משפיע, אי אפשר לבקש מה שצריכים מבלי לעשות כלי לקבל את ההשפעה. כדמצינו באלישע: (מלכים ב, ד, ג): "ויאמר לכי שאלי לך בלים מן החוץ מאת כל שכניך בלים רקים אל תמעיטי", כל זמן שיש בלים יש שמן, ולא חסר שום שפע.

והכלי הגדול ביותר הוא למוד התורה, שהוא הכלי לקבל את ההשפעות של היום טוב, ובכלל, חג החנפה מסגל מאד ללמוד התורה.

והסביר בזה המגיד מדובנא וצ"ל: משל לעני שבא לעשיר והתחנן לפניו, אני צריך לחתן את הבת, עזר נא לי, כי אין לי מי שיעזור לי. ואומר לו העשיר: אין בעיה! תבוא בשעה פלונית, העני מתרגש ואומר: תודה רבה, כבודו! והעני שכח מזה... עובר יום נוסף, שוב פוגש אותו העני, וחוזר על כל הבקשה: אנא ממך! אתה יודע עד כמה מצבי קשה, אני מתחנן לפניך - עזר נא לי. התפלא העשיר: הלא אמרתי לך שתבוא, וכך העני מתנהג פעם אחר פעם. הלא ללעג ולקלס יחשב בעיני העשיר! אתה אמנם מבקש ואני רוצה להשפיע, אף בעת ההשפעה אינך נמצא?

וכך זה נראה אצלנו. אם אחר כל הכנתנו להדלקה, שאנו משתדלים בה, והקדוש ברוך הוא ממשיך אז שפע גדול ונשגב שאי אפשר לתאר ולשער, אנו לא נעשה הכנה לקבלו! לכן צריך לעשות כלי וחפץ לקבלת השפע על ידי למוד התורה.

למוד התורה - חלק מההודאה

גם בסדר למוד הלילה, יש ליקר אותו, כל אחד מה שאפשר לו, כי חלק מההודאה

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

וְאֶת־חַנּוּן אֵל ה' בָּעֵת הַהִיא

אֲנַחְנוּ מִשְׁתַּדְּלִים, שׁוֹאֲפִים וּמִתְפַּלְלִים, וּמִבְקָשִׁים לְזָכוֹת לְכָל מַה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ בְּחַג. כְּתוּב (דְּבָרִים כג, ג): "וְאֶת־חַנּוּן אֵל ה' בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר" – פְּלוֹמֵר יֵשׁ לְהִתְחַנֵּן עַל הָעֵת הַהִיא, הַמְּסַגֶּלֶת שֶׁהִיא בְּשַׁעָה שֶׁהוּא עוֹמֵד אֲצֵל הַנְּרוֹת שְׁיֻכַּל לֵאמֹר לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו.

כְּשֶׁאֲדָם עוֹמֵד מוּל הַנְּרוֹת, הוּא דוֹמֶה כְּמִי שֶׁנִּמְצָא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְזוֹ הִיא קְדֻשָּׁה נִפְלְאָה שְׁאִי אֶפְשָׁר לְתַאֵר, וְלִכֵּן צָרִיךְ מִקֵּדָם לְהִתְפַּלֵּל לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁיִזְכֶּה שְׁיֻכַּל לְבַקֵּשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְעֵת הַהִיא – כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד מוּל הַנְּרוֹת, אוֹכַל לְהִתְחַנֵּן לֵאמֹר, וּבְמִיחָד בִּימֵי הַחֲנֻכָּה שֶׁהֵם זְמַן הַמְּסַגֵּל מְאֹד לְתַפְלָה.

לְבַקֵּשׁ בְּפִרְטִיּוֹת עַל תּוֹרָה

הַיָּמִים הַלְלוּ מְסַגְלִים גַּם לְזַכְרוֹן. וּכְמוֹ שֶׁאֲמַר מֶרְן הַחֲתָם סוֹפֵר ז"ע, שֶׁמִּשָּׁה רַבָּנוּ הִשִּׁיג אֶת סוּדוֹת הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ שֶׁהִיָּה מְסַתְּכָל בַּנְּרוֹת, כִּף גַּם כְּשֶׁאֲדָם מְסַתְּכָל בַּנְּרוֹת הוּא יְכוּל לְזָכוֹת לְזַכְרוֹן הַתּוֹרָה.

וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ לְזָכוֹת לְתוֹרָה, בְּפִרְט כְּשֶׁעוֹמֵד מוּל הַנְּרוֹת אַחַר הַדְּלָקָתָם, וּכְמוֹכָא לְעֵיל בְּשֵׁם הַרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי פִּנְחָס מִקוֹרְיָן ז"ע, שֶׁכָּל גֵּר מֵהַל"ו נְרוֹת הוּא כְּנֶגֶד אַחַת מֵהַל"ו מְסַתְּכוֹת. מִמִּילָא כְּשֶׁאֲדָם עוֹמֵד מוּל הַנְּרוֹת, וּבְפִרְט אִם מִחֻלָּק אֶת ל"ו הַנְּרוֹת כְּנֶגֶד ל"ו מְסַתְּכוֹת, כְּגוֹן בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן כְּנֶגֶד כָּל סְגִיּוֹת מְסַתְּכֵת בְּרִכּוֹת, וְכָל סֵדֵר זְרָעִים – הַכֹּל תְּלוּי בְּנֵר הָרִאשׁוֹן.

וַיֵּשׁ לְהִתְחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ מֵאַת בּוֹרָא עוֹלָם, שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ הַתְּקַשְׁרוֹת לְכָל תּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה בְּכָל יוֹם הַשִּׁיב לְמִסְכַּת הַזֹּאת, וְכֵן עַל דְּרָף מִשָּׁל הַיּוֹם הַשֵּׁנִי כְּנֶגֶד מְסַתְּכֵת שְׁבֵת וְעֵרוֹבֵינָן, וְכֵן עַל זֶה הַסֵּדֵר – מִמֶּשׁ לְחִיּוֹת אֶת זֶה. וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כְּנֶגֶד פְּסָחִים שְׁקָלִים וַיּוֹמָא, בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי, סִכָּה, בִּיצָה, רֵאשׁ הַשָּׁנָה וּמַגֵּלָה. בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי, כְּנֶגֶד תַּעֲנִית מוֹעֵד קָטָן, חֲגִיגָה יְכַמּוֹת

כְּתִיב "וַיַּעַשׂ בֵּן אֶהֱרֹן", כְּשֶׁאֶהֱרֹן נִגַּשׁ לְהַדְּלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה, עָשָׂה אֶת זֶה בְּדִיּוּק לְפִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה 'שִׁבְחוֹ שֶׁל אֶהֱרֹן שֶׁלֹּא שָׁנָה. יְהוּדֵי אוֹמֵר לְעֵצְמוֹ: "אֲנִי חֲשַׁבְתִּי לְהַכִּין אֶת עֵצְמִי כִּף וְכִף, חֲשַׁבְתִּי לְלַמֵּד לְפָנָי הַתְּפִלָּה, לְלַמֵּד אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה, לְהַשְׁכִּים בְּבִקְרָה, לְהַכִּין אֶת עֵצְמִי לְמִנְחָה, לְהַכִּין אֶת עֵצְמִי לְפָנָי הַהַדְּלָקָה, וּפְתָאֵם הַכֹּל הַתְּפִלְבָּל, בְּבֵית בְּקָשׁוֹ אַחֲרָת, אֲזִי צָרִיךְ לְזָכֵר – וַיַּעַשׂ 'בֵּן אֶהֱרֹן, שֶׁלֹּא שָׁנָה וְקָבַל הַכֹּל בְּאַהֲבָה.

שְׁמִירָה מְכַעַס וְקִפְדָּנוּת

צָרִיךְ מְאֹד לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַקְפִּיד וְלִכְעַס בְּבֵית כְּגִין רְצוֹנוֹ לְהִתְעַלּוֹת, הָרִי אָדָם רוֹצֵה לְתוֹסֵפֶת נְשֻׁמָה בְּכָל עֲבוּדוֹתָיו, וְהֵלֵא מוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (תְּצוּהָ קַפֵּב ע"א), שֶׁהַכּוֹעֵס מְאֻבָּד אֶת הַנְּשֻׁמָה, חַס וְשְׁלוֹם, בְּסוּד "טָרַף נִפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ" (אִיּוֹב יח, ד), אִם אָדָם הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוֹלֵךְ לְהַפְסִיד אֶת נְשֻׁמָתוֹ בְּכַעַסוֹ, הִיָּה לוֹ סֵדֵר עֲדִיפּוֹת שׁוֹנָה, אִף אִם חָשַׁב שֶׁיִּהְיֶה כִּף שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה מְסֻדָּר בְּזְמַן, אֲבָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַפְּךָ, וְאִינוּ מְקַפִּיד וְכוֹעֵס, חַס וְשְׁלוֹם.

מִצּוֹת חֲנֻכָּה לְכַתְּחִלָּה הִיא גֵּר אִישׁ וּבֵיתוֹ, רָמַז שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם בְּבֵית. וּמוֹכָא בְּגִמְרָא (שְׁבֵת כג ע"ב): 'גֵּר בֵּיתוֹ וְגֵר חֲנֻכָּה, גֵּר בֵּיתוֹ עֲדִיף מִשׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ. וְהִנֵּה אָדָם זוֹכֵה לְקְדֻשָּׁה וְהַשְּׁגָה נִפְלְאָה בְּחֻנְכָה, אֲזִי מַה כְּבֹר יִקְרָה אִם הוּא יִהְיֶה שְׁבֵת אַחַת בְּלֵי גֵר שֶׁל שְׁבֵת? רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: לֹא! שְׁלוֹם בֵּיתוֹ עֲדִיף.

תְּמִיד צָרִיךְ לְזָכֵר שֶׁשְׁלֵמוֹת הַחֲנֻכָּה הִיא כְּשֶׁהִיא מִתּוֹךְ שְׁלוֹת הַנֶּפֶשׁ, וְלִדְעַת שֶׁכָּל הַמְּצָבִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב לְאָדָם הֵם הַמְּצָבִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר שֶׁיִּשְׁנֵם. וְדוֹקָא בְּאַפְּנִים הַלְלוּ הוּא יִשִּׁיג אֶת כָּל הַקְּדֻשָּׁה, כִּף צָרִיךְ לְחִיּוֹת אֶת הַנְּקֻדָּה הַזֹּאת – לְהוֹדוֹת לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחִיּוֹת בְּשִׁלּוֹה, מִתּוֹךְ אֲמוּנָה שֶׁמַּה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן הוּא הַטּוֹב בְּיוֹתֵר.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

כְּעֵנִי הַמִּתְחַנֵּן עַל חַיָּו

גֵּלוּ הַצְדִּיקִים זי"ע, שְׂאֵחַד הַטְּעָמִים שְׂמִדְלִיקִים מִפְּתַח הַבַּיִת מִבְּחוּץ, הוּא לְרַמֵּז עַל בְּחִינַת 'הַעֲנֵי הָעוֹמֵד בְּחוּץ', וְשֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בְּבַחֲבִינַת 'כְּדָלִים וּכְרָשִׁים דְּפָקְנוּ דְלִתְיָךְ', לְהַרְגִישׁ בַּתְּפִלָּה עַל תּוֹרָה, שְׂמִתְחַנֵּן מִמֶּשׁ עַל חַיָּו, בְּבַחֲבִינַת 'כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךְ יַמֵּינוּ'.

לְמַדְנֵנוּ הַגָּאוֹן הַצְדִּיק, רַבֵּי חַיִּים שְׂמוּאֵל לִבְיָן זצ"ל עַל פִּי הַגְּמָרָא (תְּמוּרָה טו ע"א) הַדּוֹרְשֵׁת אֶת הַפְּסוּק (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א ד, י): "וַיִּקְרָא יַעֲבֹץ לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בְּרַךְ תִּבְרַכְנִי, וְהִרְבִּיתִי אֶת גְּבוּלֵי, וְהִיִּתָּה יָדְךָ עִמִּי וְעָשִׂיתָ מִרְעָה לְבִלְתִּי עֲצָבִי, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶת אֲשֶׁר שָׁאַל": אִם בְּרַךְ תִּבְרַכְנִי - בַּתּוֹרָה. וְהִרְבִּיתִי אֶת גְּבוּלֵי - בַּתְּלִמִּידִים. וְהִיִּתָּה יָדְךָ עִמִּי - שְׁלֵא יִשְׁתַּכַּח תְּלִמּוּדֵי מִלְּבִי. וְעָשִׂיתָ מִרְעָה - שִׁיזְדַּמְנוּ לִי רַעִים כְּמוֹתֵי. לְבִלְתִּי עֲצָבִי - שְׁלֵא יִשְׁגַּבְנֵי יַצָּר הָרַע מִלְּשׁוֹנוֹת. אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה כֵּן מוֹטָב. וְאִם לֹא הִרְיִנִי הוֹלֵךְ לְנִסִּי לְשִׂאוֹל; וּפְרַשׁ רַש"י: מִשְׁמַע לְשׁוֹן עֲצָב, וְהָכִי אָמַר לְפָנָיו אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה לִּי כֵּן מוֹטָב וְאִם לֹא הִרְיִנִי הוֹלֵךְ בְּנִסִּי לְשִׂאוֹל הִרְיִנִי מֵת בְּעֲצָבוֹנִי. הִינּוּ שֶׁהַרְגִישׁ, שְׁלֵא תוֹרָה יֵשׁ לוֹ מִצָּב שֶׁל מִיתָה. וְאִינוּ יָכוֹל בְּלַעֲדִיהָ, כִּי כֵּן צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל וּלְצַעֵק לְבוֹרָא עוֹלָם, וְלִזְכֹּר שֶׁהוּא עֹשֶׂה עוֹמֵד בְּחוּץ, לְרַמֵּז, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל כְּעֵנִי, כְּרַשׁ וּכְדָל.

נֵר חֲנֻכָּה סִגְלָה לְזִכְרוֹן

הַיּוֹנִים רָצוּ 'לְשַׁכְּחֵם' תּוֹרָתְךָ, וְלִשְׁמֹן יֵשׁ סִגְלָה לְזִכְרוֹן. וְשִׁמֹן שֶׁל חֲנֻכָּה מְסַגֵּל לְזִכְרוֹן לְמוֹד הַתּוֹרָה. הֵרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי פְּנַחֵס מְקַאֲרִין זי"ע אוֹמֵר, שְׁכַשְׁם שְׁשִׁמֹן אִי אֶפְשָׁר לְנִקּוֹתוֹ לְגַמְרֵי וְתַמִּיד יִשְׂאֵר רִשָּׁם מִמֶּנּוּ, כֵּן הִיא קְדֻשַׁת חֲנֻכָּה, תַּמִּיד יִשְׂאֵר רִשָּׁם דְּקְדֻשָּׁה עֲלָיו.

לְהַגְבִּיר אֶת הַרְצוֹן וְהַשְׂאִיפָה

מוֹבָא בְּמִדְרַשׁ (בְּמִדְבָר רַבָּה טו, י): אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁהָ (שְׁמוֹת כה, לא): "וְעָשִׂיתָ מְנוֹרַת זָהָב טְהוֹר", אָמַר לוֹ כִּי צָדַד נַעֲשֶׂה אוֹתָהּ?

וּכְתוּבוֹת. בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי - נְדָרִים, נְזִיר, סוּטָה, גִּטִּין, קְדוּשִׁין, כְּבָא קָמָא - הַכֹּל הוּא רוּצָה. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל חֲנֻכָּה הוּא כְּנֶגֶד כְּבָא מְצִיעָא, כְּבָא בְּתָרָא, סְנֵהֲדִרִין, מְכוֹת, שְׁבוּעוֹת, עֲבוּדָה זָרָה הוֹרִיחוֹת, עֲדִיּוֹת וְאָבוֹת. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי - זְבָחִים, מְנַחֲחוֹת, חֲלִין בְּכוֹרוֹת, עֲרֻכִין, תְּמוּרָה, כְּרִיתוֹת, מְעִילָה, קִנּוּין, תְּמִיד, מְדוּת, נְדָה וְטְהוֹרוֹת, לְחִיּוֹת מִמֶּשׁ עִם כָּל מְסַכְתּוֹת הַתְּלִמוּד.

הַהִשְׁפָּעוֹת בָּאוֹת עַל יְדֵי תְּפִלָּה

וְצָרִיךְ לְרַעַת, שְׁנִתֵּן לְקַבֵּל אֶת כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת, אֲבָל צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ. כִּי אֶפְלוּ מֵהַ שְׂמִיעָה לְאָדָם, אִם אִינוּ מִבְּקֵשׁ לֹא יִקַּבֵּל, כֵּן רָאִינוּ בְּבְרִיאָה, יֵשׁ מִתְּנוּת מִיְּחֻדוֹת שְׂעֵמְדוֹ בְּפִתַּח הַבְּרִיאָה, וְהָיוּ שְׂיָכוֹת לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֲבָל כָּל זְמַן שְׁלֵא בְקֵשׁ - לֹא קַבֵּל. לְכֵן צָרִיךְ אָדָם לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה לְבוֹרָא עוֹלָם, וּכְשֶׁמִּתְפַּלֵּל בֵּין כְּשֶׁמְרַגֵּשׁ דְּבַקּוֹת וּבֵין שְׂאִינוּ מְרַגֵּשׁ כְּלוּם רַק קְרִירוֹת - הוּא פּוֹעֵל. כִּי הַתְּפִלָּה הִיא מְלִשׁוֹן 'פְּתִיל' הִינּוּ שֶׁהוּא מִתְקַשֵּׁר עִם בּוֹרָא עוֹלָם וּמִתְחַבֵּר אִתּוֹ, כְּכִיכּוֹל.

גַּם כְּשֶׁזּוֹלְגוֹת לוֹ דְּמַעוֹת שְׁלֵא יִחַשְׁבֵהוּ שֶׁהֵן דְּמַעוֹת שֶׁל צַעַר וְעִגְמַת נַפְשׁ, אֲלֵא שֶׁל שְׂמִחָה, בְּבַחֲבִינַת (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א טו, כז): "עֲזוּ וְחַדְדוּהָ בְּמִקְמוֹ", כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל ה', וּלְפָרַט בְּפָנָיו אֶת כָּל הַצְּטָרְכוֹתוֹ, יָכוֹל לְזַכּוֹת לְבַחֲבִינָה כְּזֹאת, שְׁגַם כְּאֲשֶׁר עֵינָיו זּוֹלְגוֹת דְּמַעוֹת - הַכֹּל הוּא מְחַמֵּת שְׂמִחָה וְהַתְּרוֹמָמוֹת הַמְּחִין.

לְבַקֵּשׁ מִמֶּשׁ מִפְּנִימִיּוֹת נַפְשׁוֹ

כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ לְהִזְהַר מִתְּפִלָּה בְּבַחֲבִינַת 'דִּיעֵבֵד', כְּלוֹמֵר שְׁלֵא אִכְפַּת לוֹ כָּל כֵּן, אֲלֵא שְׂאֵם יִזְכֶּה לְתוֹרָה הַרִי טוֹב, זֶה הַרִי דְּבַר עֲצוּם, לְמָה לֹא? שְׁנִדַּע אֶת הַש"ס, לְמָה לֹא? זֶה הַרִי דְּבַר יָפֵה מְאֹד, עוֹד יְדִיעָה. אֲלֵא יֵשׁ לְשִׁים נַפְשׁוֹ כְּכַפּוֹ בְּעַת הַתְּפִלָּה, כְּדִי שְׂיִזְכֶּה לְתוֹרָה בְּדַרְגָּה הַגְּבוּהָה בְּיוֹתֵר.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

הַשְּׂכִינָה יוֹרְדַת לַמְטָה מַעֲשָׂרָה

דַּעַת בֵּית שְׂמַאי - פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ. לְרַמּוֹ, שְׂכַעַת נִתֵּן לַמַּעַט וְלַפְחוֹת אֶת כָּל כַּחוֹת הָרַע, וְלִכְּנָן צוּוּ רַבּוֹתֵינוּ לְהַדְלִיק גְּרוֹת חֲנֻכָּה לַמְטָה מַעֲשָׂרָה טְפָחִים, בַּחוּץ וּבְחֹשֶׁף, כָּל זֶה לְרַמּוֹ, שֶׁגַּם הַשְּׂכִינָה יוֹרְדַת לַמְטָה מַעֲשָׂרָה, הִיא יוֹרְדַת לַמְקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים בְּיוֹתֵר.

כְּתַב הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ בַּעַל 'דְּבָרֵי חַיִּים' מַצְאֵנוּ זִ"ע (לְחֻנְכָּה): "אֲזַ מִתְּפֹשֵׁט הָאוֹר לְמַרְחוֹק, אֶפְלוּ לְאִישׁ כְּזֶה שֶׁהוּא כָּל כָּף רַחוּק, אֶפְלוּ דְבָרִים שְׂאִין מוֹעִיל לָהֶם תְּשׁוּבָה בְּזִמְנָן אַחֵר, נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, דְּבָרִים קָשִׁים, מִהֲנֵי לְתֻשׁוּבָה בְּקָל.

עַל דֶּרֶךְ מְשַׁל, לְמַלְךְ שֵׁיֶשֶׁב בְּעִיר מִשְׁכְּנוֹ, לֹא יְכוּלִים לְבוֹא פְּחוּתֵי הָעָרֶךְ לְהִתְחַנֵּן לוֹ, אֲמָנָם בְּשַׁעַת שֶׁהִמְלִיךְ נוֹסַע עַל פְּנֵי הַמְּדִינָה, וְדָרְכוּ לְבַקֵּר אֶצֶל הָאֲנָשִׁים הַיּוֹשְׁבִים כְּלוֹאִים בְּמִסְגֵּר, אֲזַ כָּלֵם דְּבָקִים בְּהִמְלִיךְ וּמִתְחַנְּנִים אֵלָיו. וְהַנְּמִשָּׁל, בְּבוֹא הַעֵת הַתְּעוֹרְרוֹת הַקְּדוֹשָׁה מְאֹד מְאֹד לְמַרְחוֹק, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר לְכָל יְהוּדֵי, אֶפְלוּ שֶׁהוּא רַחוּק, אֶפְלוּ לַמְטָה מַעֲשָׂרָה". עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

לְהוֹצִיא מִמִּסְגֵּר אֲסִיר

בְּפִרְשֵׁתֵנוּ מְבַאֵרֵת יְצִיאַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק מִבֵּית הָאֲסוּרִים. וּמְרַמֵּז לְכָל אַחֵד, שֶׁבְּזִמְנָן הַזֶּה הוּא יְכוּל לְצַאת מִמִּסְגֵּר, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים בְּהִלָּל (תְּהִלִּים טו, טז): "פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי", כָּל אָדָם הוּא בְּכַחֲנִיַת "אֲסִירֵי עֲנִי וּבְרִזָּל" (שִׁם קו, י), "סְבוּנֵי כְּדָבָרִים" (שִׁם קיח, יב). כְּתַב בַּפְּלֵא יוֹעֵץ (עֲרֹךְ תְּהִלִּים), שֶׁכָּל אֱלוֹ הֵם כַּחוֹת הָרַע הַמְּקִיפִים אֶת הָאָדָם, וּכְמוֹ (תְּהִלִּים טו, ג): "אֲכַפּוּנֵי חֲבֵלֵי מוֹת", הֵם מַצְבֵי הַיְּאוֹשׁ וְהַרְפִּיּוֹן, וְחוֹשֵׁב שְׂאִינוֹ מְסַגֵּל לְיוֹתֵר, נִשְׂאָר בְּמַצֵּב הַזֶּה בְּאֶפְנֵן קְבוּעַ, וְחוֹשֵׁב שֶׁכֶּף יְסִים תְּקוּנוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחוֹשֵׁב שֶׁכְּאֵלוֹ אֵינוֹ יְכוּל לְהִתְקַדֵּם יוֹתֵר, זֶה מַצֵּב שֶׁל חֲבֵלֵי מוֹת וַיְאוֹשׁ.

עָלִיו לְדַעַת שֶׁעֲכָשׁוּ הוּא יְכוּל לְצַאת מִמִּסְגֵּר. וַיֵּשׁ לְצַעֵק "מַה בָּצַע בְּדַמִּי", דְּמֵי זֶה ד"ם, בְּכַחֲנִיַת מ"ד הַגְּרוֹת, שֶׁעֲכָשׁוּ יֵשׁ לְכָל יְהוּדֵי כַח עֲצוּם לְצַאת מִכָּל חֲבֵלֵי הַמּוֹת, עַל

וְכוֹי עַד שֶׁנִּטַּל מִגְּרוֹתָהּ שֶׁל אֵשׁ וְהִרְאָה לוֹ עֲשִׂתָּהּ; וְשׁוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים, אִם מִמִּילָא הַמְּנוֹרָה נַעֲשִׂיתָ מְאֵלִיָּה, לְמַה צָּרִיךְ לְהִרְאוֹת לַמְּשֶׁה עֲשִׂתָּהּ? וּמְבַאֲרִים, שֶׁכְּדֵי שֶׁהַמְּנוֹרָה תַעֲשֶׂה מְאֵלִיָּה הִנֵּה צָרִיךְ לְהַקְדִּים אֶת הַרְצוֹן, וְלִכְּנָן עָלֵינוּ לְהַגְבִּיר אֶת הַרְצוֹן וְהַשְׂאִיפוֹת שֶׁנִּזְכָּה לְכָל מַה שֶׁאֶפְשֵׁר לְזַכּוֹת בְּחַג הַקְּדוֹשׁ וְהַנְּפִלָא הַזֶּה.

תְּפִלָּה מוֹמְשֶׁכַת נְסִים

צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁכָּל תְּפִלָּה הִיא בְּדֶרֶךְ נֶס, הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה מִסְתַּפֵּק ב'שַׁעַר הַצִּיּוֹן' (סִימָן תרעו סעיף קטן ג), וְנִשְׂאָר בְּצָרִיךְ עִיּוֹן, אוֹדוֹת מִי שְׂאִין לוֹ גֵר חֲנֻכָּה אִם יְכוּל לְבַרֵךְ שֶׁעֲשֶׂה נְסִים בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי בְּלֵי לְרִאוֹת גֵר חֲנֻכָּה. וְלִהְלַכְהָ נִפְסַק שְׂאִין מְבָרְכִים עַל הַנְּסִים, אֲבָל הַשְּׂקָלָא וְטְרַיָא הִיא, שְׂאִם אָנוּ מְבָרְכִים עַל הַנְּסִים, לְכַאוֹרָה אֶפְשֵׁר שְׂאִינוֹ תְלוּי בְּהַדְלַקַת הַגֵּר. אֲמָנָם אֶפְשֵׁר לומר, שְׂדוּקָא כְּשֶׁמְדַלִּיק וְעוֹמֵד מוֹל הַגְּרוֹת, הוּא מְמַשִּׁיךְ אֶת הַנֶּס.

לְפָרֵט בְּתַפְלָה

צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַתְּפִלוֹת בְּחֻנְכָּה הֵן עַל כָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ, לְהִתְפַּלֵּל וּלְפָרֵט אֶת כָּל הַפְּרִטִים, כְּמוֹ שְׂמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (וַיִּשְׁלַח קֹסֵט ע"א): עַל הַפְּסוּק (לב, יב): "הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד עֲשׂוּ כִי יִרָא אֲנֹכִי אֶתוֹ פֶּן יָבוֹא וְהַכְנִי אִם עַל בְּנִים" - 'מִכָּאֵן מֵאֵן דְּצִלִי צְלוֹתִיָּה, דְּבַעֲי לְפָרְשָׁא מְלוּי כְּדָקָא יְאוֹת' [מִכָּאֵן לְמַדְנוּ שְׂמִי שְׂמִתְפַּלֵּל תְּפִלְתוֹ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו כְּרִאוּי]. לְכֹן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ שִׁיחְתוֹ כְּרִאוּי לְפָנֵי ה', וּלְפָרֵט אֶת כָּל הַיְּצָרִים הָרַעִים שְׂרוּצִים לְהַפִּילוֹ, וְלֹא לְהִתְפַּלֵּל רַק בְּכָלֵלוֹת.

וְצָרִיךְ לְזַכֵּר שֶׁהוּא זִמְנָן הַמְּסַגֵּל לְתַפְלָה, כִּי אֲזַ מִתְקַיֵּם (וְשַׁעִיָּהוּ נו, א): "כִּי בֵיתִי בֵית תְּפִלָּה", כְּשֶׁעוֹמֵד לְיַד הַגְּרוֹת שֶׁבְּבֵיתוֹ כְּאֵלוֹ עוֹמֵד בְּבֵית הַמְּקַדֵּשׁ, וְיְכוּל לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל פְּרִט, עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, עַל הַגְּאֻלָּה, בְּכַחֲנִיַת "עֲרֻכְתִּי גֵר לְמִשִּׁיחִי" וְשִׁיבְנָה בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ.

פְּרִשֵׁת וַיֵּשֶׁב

רבי יוחנן, עד דכליא ריגלא דתרמודאי.
ומפרש רש"י: 'שם אמה, מלקטי עצים דקים,
ומתעבבין בשוק עד שהולכים בני השוק
לבתיהם משחשכה, ומבעירים בבתיהם אור,
וכשצריכין לעצים יוצאים וקונין מהן. וכא
לרמוז, שפכת הדלקת נר חנכה אפשר לכולות
את כל הדברים השפלים שיש באדם.

ואנו אומרים בנסח על הנסים: 'גבורים
ביד חלשים', הינו שרק נדמה לנו שאנו
חלשים, אבל האמת היא שכן יש לנו כח.
כי עכשו בחנכה, הפל בדרך גס, ושום דבר
אינו בדרך הטבע, וכנ"ל.

ויש נוהגים לומר שבע פעמים הפסוק ויהי
נעם וכו', וכדאי להתפלל אז שגלמד תורה
עם ערבות ומתיקות, פדברי האור החיים
הקדוש (בראשית כו, יא): 'ואין טוב אלא תורה,
שאם היו בני אדם מרגישין במתיקות וערבות
טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה'.

וככל שאדם מרגיש יותר את הדברים
האלו, והם כואבים לו, והוא רוצה לתקן את
הפרטים האלו, ממש לצעק - "אליה ה' אקרא
ואל ה' אתחנן", הוא זוכה שתפלתו תתקבל.

ומובא בספרים שכל המזמור הזה מסגל
לרפואה, כמובא שם: "מה בצע בדמי ברוחתי
אל שחת, היודך עפר היגיד אמתך", וכו'.
והעקר לכונן במה שמוציא מפיו, כי יש במזמור
זה כח עצום.

ויהי רצון שנוזפה שתהיה השלהבת עולה
מאליה, שכל עניני ההכנה שנגענו בהם,
יסיעונו למלא את החג כרצונו יתברך, ושונוזה
לכל מה שה' רוצה לתת לישראל, לתפלות
וללמודים שהקדוש ברוך הוא רוצה שנתפלל
ונלמד בחנכה. ולכל השמירות בסור מרע
ועשה טוב, ולכל ההנהגה של בכל דרכיך
דעהו, ולקדשת השבת, 'יה אכסוף נעם שבת.
וננוזה לגאלה שלמה ולבנין בית קדשנו
ותפארתנו, במהרה בימינו, אמן.

ידי שיצעק מקירות לבו את ההלל, (ולאו דוקא
בצעקות חיצוניות), ולקשר לבו לפיו באמירת
פסוקים אלו, שהם בקשה ושבת.

מעלת ראית והסתכלות בנרות

בחנכה יכול אדם לקבל כחות עצומים
ובפרט כאשר הוא עומד מול הנרות, שעצם
הראיה מועילה, וכמו שפרשו: 'אין לנו רשות
להשתמש בהם אלא לראותם בלבד'. ולכאורה,
מדוע שתהיה סברה לאסור את הראיה, עד
שאמרו חז"ל שיש רשות לראותם? ובאור
הענין הוא, שהיתה סברה לאסור את הראיה,
לפי שהקדשה גדולה עד מאד, כעין בית
המקדש, ואומרים לנו: לא! בן אפשר לראות
אותם כי עצם ראית נרות החנכה בעת דליקתם
מוזככת מאד.

צדיקים זי"ע עוררו לשבת מול הנרות כל
זמן שהם דולקים, והפוסקים הגדירו למשך
חצי שעה, שישב עם בני ביתו לשיר שירות
ותשבחות ולהודות להשם יתברך. ויש שכתבו
'לפחות שש שעות', או עד שיכבו, ובכל זמן
שהוא עובר בבית ורואה את הנרות דולקים,
זוכה לתקן את כל פגמי עיניו, וזוכה להתקשר
אל האור הגנוז, ולכן עלינו ליקר את הזמן
הזה שהוא עת רצון.

כשם שיש ענין של 'עשה טוב' בענין
הסתכלות בנר חנכה, כך צריך להזהר בחלק
'סור מרע', שהענינים אשר תבטנה בנרות החנכה
תהיינה מזככות ממראות אסורים, הוא חלק
מאד נכבד! כי אי אפשר לראות את הקדשה
שבנרות כשאנו שומר את עיניו כראוי. וכמובא
בשם הרב הקדוש הרבי ר' בונים מפשיסחא
זי"ע בדרך מליצה על הפסוק (משלי ג, ז): "אל
תהי חכם בעיניך", שאסור להתחכם עם העינים,
אלא להזהר לשמר עליהן מקל משמר.

לכלות הדברים השפלים

בגמרא (שבת כא ע"ב): 'עד שתכלה רגל מן
השוק. ועד כמה? אמר רבה בר בר חנה אמר